

Activiteitenverslag 2022

INCLUSIE IN-ZICHT

Inhoud

Sig anno 2022 stelt zich voor

1. Intro	3
2. Missie en visie	5
3. Wie is wie?	7
Organogram	7
Algemene vergadering en bestuur	7
Gedelegeerd bestuur	8
Medewerkers	8
Vrijwilligers	9
Adviesraden en redactie	11
4. Participanten	13
5. Erkenning en subsidiëring	14
6. Samenwerkingen en lidmaatschappen	15

Activiteiten en realisaties 2022

1. Vorming professionele hulpverleners	17
2. Breedmaatschappelijke vorming	46
3. Vorming op aanvraag	57
4. Sensibilisering	58
5. Publicaties en producties	62
6. Tijdschrift Signaal Digitaal	68
7. Sig-bib	70
8. Wetenschappelijk onderzoek	77
9. Website, nieuwsbrief en ICT.....	86
10. Sig in de pers en op verplaatsing	87

Sig anno 2022 stelt zich voor

1. Intro

De tijd vliegt. Je zou bijna vergeten dat 2022 in het begin toch nog een beetje een 'coronajaar' was. Ik heb 2022 meer als een **overgangsjaar** ervaren, terug naar 'het normale'. Ook al is dat normale niet helemaal hetzelfde als voordien.

Het valt op dat er in 2022 meer activiteiten afgelast moesten worden of plaatsvonden met minder deelnemers, zowel bij professionele hulpverleners als bij het breed publiek. Misschien is dit te wijten aan covid-19? Of misschien zijn velen eerder op zoek naar een nieuw evenwicht en is vorming dan even minder prioritair?

Aan initiatieven was er in 2022 geen gebrek! Er was een enorm aanbod vormingsactiviteiten voor professionele hulpverleners (incl. een aantal live initiatieven die na uitstel eindelijk konden plaatsvinden). De vorming en ontmoeting voor breed publiek kwam ook weer op gang, waaronder Hersenletsel TeeVee en andere sensibilisatiecampagnes. En opnieuw zijn er een groot aantal publicaties en wetenschappelijke samenwerkingen gerealiseerd. Meer hierover kan je lezen in het overzicht van de activiteiten verder in dit verslag.

Kersen op de taart van 2022 waren de twee grote (ettelijke keren uitgestelde) evenementen die eindelijk live konden plaatsvinden: het Congres NMT in maart en het NAH-congres in oktober. Met 'Earli' kwam eind september zelfs nog een derde (zelfs internationaal) congres op het visitekaartje van Sig terecht. Bij deze evenementen zag je keer op keer de opluchting op de gezichten van de deelnemers die (zonder mondkap) interessante lezingen konden volgen en opnieuw konden netwerken zoals voorheen. Maar ook het Sig-team leefde op bij de organisatie van de grote events: samen hard werken, met veel (werk- en ander) plezier. Talloze fijne teammomenten en elkaar leren kennen op andere manieren, samen met de vrijwillige medewerkers!

In juni vond een groot feest plaats voor alle medewerkers, vrijwilligers, leden van het gedelegeerd bestuur en afzwaaiende pioniers, waar we toosten op de samenwerking en de realisaties en inspanningen tijdens de afgelopen 'corona-

jaren'. Jammer genoeg waren er enkele afwezigen, wegens covid ... Laat duidelijk zijn dat iedereen zijn/haar beste beentje voorgezet heeft om Sig door deze moeilijke periode heen te loodsen.

We klinken nu op een toekomst, waar vorming en bijscholing weer een prominente plaats kunnen krijgen voor al wie in de hulpverlening werkt. Want vorming is een essentiële factor in de kwaliteitszorg, in het steeds meer optimaliseren van de zorg voor kinderen, jongeren en volwassenen die niet gelijk aan de start komen, maar dit wel verdienen!

Alvast veel dank aan iedereen die dit doel mee willen realiseren.

Viviane Vermeiren
directeur Sig

2. Missie en visie

Missie

Sig stimuleert de inclusie van mensen met een beperking/handicap en/of psychische kwetsbaarheid. Iedereen heeft recht op een eigen plaats in onze samenleving. Kwaliteit van leven staat centraal. We richten ons op mens en maatschappij.

Hoe doen we dat?

Mensen sterker maken

We leggen de klemtoon op de talenten en krachten van al wie met een beperking/handicap en/of psychische kwetsbaarheid te maken krijgt.

Meer inzicht brengen

We reiken mensen bouwstenen aan voor een meer inclusieve samenleving.

Een onderbouwde visie bieden

We gebruiken de principes van het verantwoord handelen: wetenschappelijk verantwoord, bruikbaar in de praktijk, en rekening houdend met de eigenheid van de cliënt.

Samenwerken met diverse partners

Wij werken inhoudelijk en organisatorisch samen met andere organisaties. We stemmen ons aanbod op elkaar af en wisselen expertise uit.

Diversiteit als kracht

Diversiteit is met respect en nieuwsgierigheid omgaan met alle verschillen die er tussen mensen zijn. Dit is een leidraad voor onze werking.

Leren als organisatie

We luisteren aandachtig naar de feedback van de deelnemers. Waar nodig sturen we onze werking bij. We dagen onze eigen medewerkers uit om nieuwe inzichten en vaardigheden te ontwikkelen.

Inspelen op wat er leeft

We houden voeling met de veranderingen in de samenleving.

Wat doen we?

Kennis en vaardigheden opdoen en verdiepen

We organiseren lezingen, informatiesessies, ontmoetingen met lotgenoten en cursussen voor mensen met een beperking/handicap en hun omgeving. Voor hulpverleners zijn er studiedagen, workshops, intervisiegroepen, symposia, inspiratiedagen, praktijkdagen, boekvoorstellingen, enz.

Bewust worden van een probleem en aanzetten tot verandering

Wij werken hiervoor allerlei projecten uit: (foto)tentoonstellingen, toneelvoorstellingen, standen op beurzen, websites, folders en filmpjes.

Informatie delen

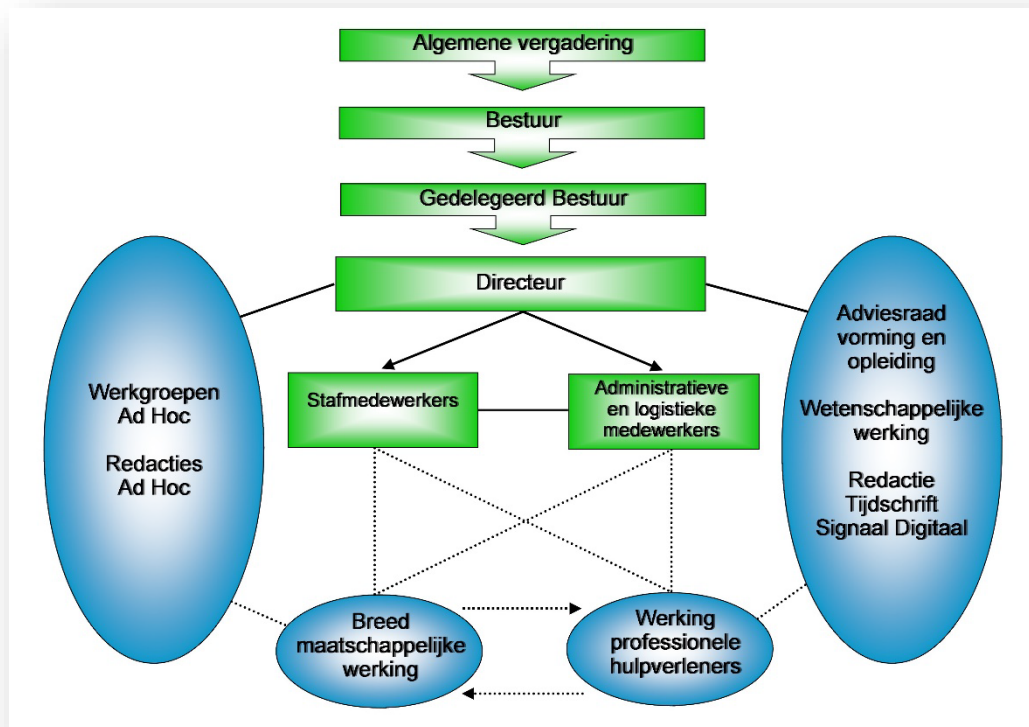
We geven jaarlijks een aantal publicaties uit. Dit gaat van theoretische en praktische pakketten tot levensverhalen in getuigenisvorm. Via het tijdschrift Signaal Digitaal, de nieuwsbrieven en via de Sig-bib bezorgen we relevante informatie en achtergronden aan de lezers en bezoekers.

We stimuleren praktijkgericht onderzoek

We slaan een brug tussen hulpverleners en onderzoekers van universiteiten en hogescholen.

3. Wie is wie?

Organogram

Algemene vergadering en bestuur

Het bestuur is samengesteld uit de volgende personen (dd. 31.12.2022):

Leen Cautereels
Kristof Carpentier
Siska Cauwe
Marc Claeys
Marc Colson

Ann Coppieters
Dirk florin
Jo Rigole
Jan Scheiris
Stefaan Singelée

Nick Van Hamme
Pieter Vanvolsem
Herman Van Hove

De Algemene vergadering is samengesteld uit de leden van het bestuur en de volgende personen (dd. 31.12.2022):

Eve Achtergael	Erwin Franceus	Els Reyershove
Sandra Adriaens	Luc Ghyselinck	Ingrid Snoeys
André Bosman	Lieve Haverbeke	Chris Sybers
Klaas Coopman	Marc Lambrecht	Bart Volders
Walter D'Haenens	Veerle Poppe	Steven Wellekens
Maia De Wymmer	Bart Portier	

Gedelegeerd bestuur

Het gedelegeerd bestuur wordt gevormd door Marc Colson, Ann Coppieters, Jo Rigole, Herman Van Hove, Nick Van Hamme en Pieter Vanvolsem. Het gedelegeerd bestuur komt tweemaandelijks samen, in aanwezigheid van directeur Viviane Vermeiren.

Medewerkers (d.d. 31/12/2022)

Directeur

Viviane Vermeiren (30,4/38)

- algemene coördinatie, medewerkersbeleid en kwaliteitszorg
- vorming professionele hulpverleners

Stafmedewerkers

Geert Andries (38/38)

- publicaties en tijdschrift, website en externe communicatie
- wetenschappelijke onderzoeksprojecten
- preventieadviseur en netwerkbeheerder
- breedmaatschappelijke werking: sensibilisatie

Marijn Wambacq (34/38)

- vorming professionele hulpverleners

Jade Van Ransbeeck (38/38)

- vorming professionele hulpverleners

Luc Van Sant (19/38)

- documentatie en informatie

Sabine Willaert (27/38)

- breedmaatschappelijke vorming en sensibilisatie

Johan Engels (14/38) (tijdelijke vervanging)

- breedmaatschappelijke sensibilisatie

Administratieve en logistieke medewerkers

Kim Van Daele (30,4/38)

- organisatie activiteiten, inschrijvingsadministratie en ICT-ondersteuning
- public relations en externe communicatie

Katia Casier (30,5/38)

- onthaal, bestellingen publicaties, verhuur zalen en administratie

Vanessa De Grauwe (30,5/38)

- onthaal, facturatie en administratie

Fatoumata Sow (29/38)

- onderhoud

Nadine Nanga Nkuna (38/38)

- logistiek medewerker

Verder kunnen we rekenen op acht structurele **vrijwillige medewerkers**. Ze werken allen één of twee halve dagen per week in Sig of 'op afspraak'. Ze ondersteunen de medewerkers bij hun taken en hebben allen hun motief om mee te draaien in Sig.

Anja Brackenier, Sig-bib
 Cathérine De Maesschalk, onthaal
 Serge Lambrecht, administratie
 Natalia Tarachiu, Sig-bib
 Guy Van Achter, bestellingen publicaties
 Paula Van den Hauwe, administratie
 Arlette Van den Brande, administratie
 Bob Van Kerrebroeck, Sig-bib
 Melissa Van Hamme, Sig-bib

Vorming, training en opleiding medewerkers Sig

Extern gevolgd vorming

Onderwerp	Organisatie + datum	Gevolgd door
Zelf een podcast maken	Lannoo 18/01/2022	Geert Andries
Mantelzorgcoaches	HoGent 15/02, 24/02, 7/03 en 14/03/2022	Sabine Willaert
Mensen betrekken in een hybride setting	Socius 30/03/2022	Marijn Wambacq

Onderwerp	Organisatie + datum	Gevolgd door
Communicatie-atelier 'De impact van je communicatie meten'	Socius 19/4/2022	Kim Van Daele
Meer over Excel: zoek- en datumfuncties	VDAB 22/04/2022 - online	Vanessa De Grauwe
Samen Anders Werken	Blinkout 29/04/22	Viviane Vermeiren
Excel: Wiskundige en statistische functies	VDAB 06/5/2022 - online	Vanessa De Grauwe
Meer over Excel: absolute & relatieve celverwijzingen	VDAB 20/05/2022 - online	Vanessa De Grauwe
Onderzoek naar ondersteunen van mantelzorgers na een CVA	Arteveldehogeschool 24/05/2022 - online	Sabine Willaert
Breinstimulatie met psychedelica	Breinvijzer 15/09/2022	Geert Andries
Bouw zelf applicaties met Power Apps	ESC 16/09/2022	Geert Andries Kim Van Daele
Dat heet dan (werk)gelukkig zijn	EROV 05/10/2022	Geert Andries
Opfrissingscursus EHBO	Liantis 18/10/2022	Katia Casier
Succesvol samenwerken: hoe pak ik het aan	Arteveldehogeschool 17/11, 29/11 en 12/12/2022	Viviane Vermeiren
Klantgericht organisatiedesign	EROV 27/10/2022 – online	Viviane Vermeiren
Aan de slag met Canva - grafisch ontwerpen zoals een pro	Escala 29/11/2022	Kim Van Daele
Afscheidssymposium Iedereen in transitie – Emmanuel Nelis	AZ St-Lucas Brugge 02/12/2022	Geert Andries Viviane Vermeiren

Collectieve interne vorming

Onderwerp	Organisatie + datum	Gevolgd door
Initiatiecursus EHBO	Liantis 14/1/2022	Het hele team (behalve diegenen die uitgebreide cursus al gevolgd hebben)
Autismevriendelijke organisatie	Sterkmakers in autisme 22/11/2022	Het hele team

Adviesraden en redactie

Adviesraad Vorming en opleiding

Voorzitter

Jo Rigole

Leden

Sophie Tessier, Lucia Vaes, Herman Van Hove, Nick Van Hamme, Pieter Vanvolsem, Petra Warreyn, Steven Wellekens, Charlotte Joossens, Begga Van de Walle, Veerle Pelckmans en medewerkers Sig

De Adviesraad Vorming en opleiding geeft advies en sturing op het vlak van vorming en opleiding voor professionele hulpverleners werkzaam in de ambulante revalidatie en aanverwante sectoren. De adviesraad vergadert tweemaandelijks. Op de agenda staan o.m. behoeftedetectie, prospectie en programmering en evaluatie van de activiteiten. De adviesraad focust op de sector 'ambulante revalidatie'. Van daaruit worden ook de meeste activiteiten geprogrammeerd, al staan de meeste initiatieven ook open voor andere geïnteresseerden. Voor de organisatie van specifieke activiteiten voor andere sectoren werken we samen met een netwerk van belangrijke contactpersonen uit die sectoren. Zij kunnen feedback geven over opleidingsnoden en -vragen.

Redactie Signaal Digitaal

Redactie

Geert Andries, Dieter Baeyens, Greetje Desnerck, Annemie Desoete, Hilde Roeyers, Sven Van Geel, Herman Van Hove, Hilde Van Waelvelde, Petra Warreyn en Inge Zink

Het tijdschrift Signaal: Significant voor de professionele hulpverlener is in de loop der jaren uitgegroeid tot een kwartaaltijdschrift met een ruim aanbod, relevant voor de praktijk van de revalidatie en het netwerk waarin die zich afspeelt. Dit omvat de diagnose en behandeling van personen met ontwikkelingsstoornissen, neuropsychologische en neurologische stoornissen vanuit een biopsychosociale benadering en de daarmee samenhangende belevingsaspecten. Inclusie en integratie staan centraal. Tot eind 2020 werd Signaal op papier uitgegeven. Sinds 2021 zijn we gestart met **Signaal Digitaal**, een online vorm van het tijdschrift. De redactie van het papieren tijdschrift is grotendeels op post gebleven en komt vier keer per jaar samen om binnengekomen artikels te beoordelen. Het doel van Signaal Digitaal is de hulpverlener blijvend te informeren over nieuwe trends in de hulpverlening. We mikken op 4 kwaliteitsvolle artikels per jaar. De werkzaamheden van de redactie van Signaal Digitaal en de werking van het wetenschappelijke platform van Sig (zie verder) zijn sinds 2021 onder één nieuw overleg voorzien.

Wetenschappelijk Platform en Netwerk

Voorzitter

Nick Van Hamme* (CAR Gent Impuls)

Leden

Caroline Andries (VUB) - Inge Antrop (UGent) - Dieter Baeyens* (KU Leuven) - Ivo Bernaerts (Thomas More Antwerpen) - Caroline Braet (UGent) - Paul Corthals (UGent & HoGent) - Marieke Coussens (Arteveldehogeschool) - Marina Danckaerts (KU Leuven) - Peter Paul De Deyn (UAntwerpen) - Miet De Letter (UGent) - Leo De Raeve (Onici) - Greetje Desnerck* (Howest) - Annemie Desoete* (UGent & Arteveldehogeschool) - Pol Ghesquière (KU Leuven) - Hans Hellemans (UAntwerpen) - Christophe Lafosse (KU Leuven) - Wouter Lambrecht (Hersenletselpraktijk) - Bea Maes (KU Leuven) - Jarymke Maljaars (KU Leuven) - Mieke Meirsschaut (Arteveldehogeschool) - Emmanuël Nelis (KAS/AZ Sint-Lucas Brugge) - Herbert Roeyers (UGent) - Hilde Roeyers* (Vives) - Mark Schittekatte (UGent) - Stefaan Singelée (Federatie CAR) - Evert Thiery (UGent) - Wim Tops (UHasselt) - Gunther Van Bost (UGent) - Saskia van der Oord (KU Leuven) - Herman Van Hove* (Sig) - Kristiane Van Lierde (UGent) - Karla Van Leeuwen (KU Leuven) - Hilde Van Waelvelde* (UGent) - Dirk Van West (UAntwerpen & VUB) - Martine Vanryckeghem (UC Florida) - Viviane Vermeiren* (Sig) - Guy Vingerhoets (UGent) - Bart Volders* (CAR Wetteren) - Petra Warreyn* (UGent), Steven Wellekens* (CAR Aalst) en Inge Zink (KU Leuven)

Eén van de doelstellingen van Sig bestaat erin het professionele (revalidatie)werk wetenschappelijk te onderbouwen. Sig wil de samenwerking tussen onderzoekers en veldwerkers stimuleren. In de praktijk is er namelijk wel nood aan, maar geen tijd voor dergelijk onderzoek en in researchprogramma's is de praktijkbetrokkenheid soms onderbelicht. Sig vervult deze rol mede met de steun van de Federatie van Centra voor Ambulante Revalidatie.

In de loop van 2015 voltrok zich de vernieuwing van de werking, via twee nieuwe organen: het Wetenschappelijk Platform en het Wetenschappelijk Netwerk. We vonden heel wat onderzoekers bereid om (blijvend) bij te dragen tot de wetenschappelijke werking van Sig. Het Wetenschappelijk Netwerk is een breed netwerk van wetenschappers dat Sig kan aanspreken om mee te werken. Het Wetenschappelijk Platform (leden hiervan zijn hierboven aangeduid met *) werkt intenser rond specifieke onderzoeksprojecten. Het biedt hen ook de mogelijkheid om onderzoekers/wetenschappers van andere instituten te ontmoeten en in Sig een kanaal te vinden voor de realisatie van de maatschappelijke meerwaarde van het onderzoek. In 2021 worden de werking van dit platform en de werkzaamheden van de redactie van Signaal Digitaal onder één nieuw overleg voorzien, met als doel wetenschap en praktijk nog meer op elkaar af te stemmen.

4. Participanten

Alle vzw's uit de ruime welzijns- en gehandicaptensector kunnen jaarlijks Sig-participant worden. In ruil voor een bedrag , dat bestaat uit een basisbedrag en een deelnamebedrag per werknemer, krijgen ze een aantal voordelen: reductie op de deelnemersprijs voor tal van workshops en studiedagen, deelname aan intervisiewerkgroepen (CAR) aan gereduceerde prijs, reductie bij 'Gebruik infrastructuur Sig' en een 2 gratis inschrijvingen op Signaal Digitaal. De bijdrage en voordelen van het participantschap gelden per kalenderjaar.

De volgende vzw's tekenden in januari 2022 in als participant: 36 Centra voor Ambulante Revalidatie (CAR) en 3 andere vzw's.

CAR Aalst (De Hert)
CAR Aartrijke (Houtland – Westkust)
CAR Antwerpen
CAR Ascendre:
✓ CAR Eeklo (Klimop)
✓ CAR Lede De Springplank
✓ CAR Ninove De Locomotief
✓ CAR Wetteren De Schakel
CAR Beveren ('t Vlot)
CAR Brugge Spermalie – De Kade
CAR Brussel (De Poolster)
CAR Brussel
CAR Buggenhout
CAR Deinze Ter Kouter
CAR Destelbergen (De Steijger)
CAR Drongen (Bolt)
CAR Lovenjoel (Zeplin)
CAR Gent (Sint-Lievenspoort)
CAR Gent (Impuls)
CAR Geraardsbergen (Horizon)
CAR Halle (Land van Halle)
CAR Ieper (De Klinker)
CAR Knokke-Heist (De Klinker)
CAR Kortrijk (Overleie)
CAR Kortrijk Heule (Accent)
CAR Oostakker
CAR Oostende (Stappie)
CAR Oudenaarde (Ter Eecken)
CAR Roeselare
CAR Kortrijk Rollegem (De Kindervriend)

CAR Ronse (NOK Centrum)
 CAR Sint-Niklaas (Het Veer)
 CAR Tienen (DAT)
 CAR Torhout (Noordhoek)
 CAR Wuustwezel (Noorderkempen)
 CAR Zele (Kapelhof)
 CAR Zottegem (Wegwijs)

Arteveldehogeschool, Gent
 Centrum voor Ontwikkelingstherapie, Roeselare
 Ziekenhuis Inkendaal, Vlezenbeek

Overzicht van het aantal participanten 2012-2022

	Centra Ambulante Revalidatie	Andere vzw's (non-profitsector)
2012	37	4
2013	37	6
2014	35	4
2015	35	4
2016	35	3
2017	35	3
2018	34	3
2019	36	3
2020	36	3
2021	36	3
2022	36	3

5. Erkenning en subsidiëring

Ministerie van Cultuur

Sig vzw werd in 1993 door het Vlaams Ministerie van Cultuur erkend als 'organisatie voor vormings- en ontwikkelingswerk voor bijzondere doelgroepen'. Vanaf 1 januari 1997 werd Sig vzw erkend als 'dienst voor sociaal-cultureel werk' bij hetzelfde ministerie. De erkenning en subsidiëring gebeurde op basis van de jaarlijkse realisatie van een aantal activiteitenpakketten. In 2003 werd het decreet sociaal-cultureel volwassenenwerk opnieuw gewijzigd. Twee jaar bleef Sig functioneren als dienst voor sociaal-cultureel werk. Vanaf 1 januari 2005 wordt Sig erkend als lid van de federatie Vijftact, een federatie van vormingsdiensten voor personen met een handicap en hun omgeving. Vijftact werd officieel opgericht op 21 april 2004. De federatie groepeerde vijf voormalige diensten voor

sociaal-cultureel werk: Sig, Centrum Zit Stil, Gezin en handicap, Vlaamse Dienst Autisme en Doof Vlaanderen (vroeger Fevlado Diversus). De opdracht van Vijftact is het ontwikkelen van educatieve programma's en het aanbieden van aanvullende activiteiten op het vlak van sensibilisatie, begeleiding en maatschappelijke activering. Dit alles moet gericht zijn naar het brede (hoofdzakelijk niet-professionele) publiek. Onder impuls van dit decreet richt de Sig-werking zich expliciet tot twee doelgroepen: (1) professionele hulpverleners en (2) alle geïnteresseerden. Het nieuwe decreet houdt ook een ommekeer in van een kwantitatieve naar kwalitatieve regelgeving. Er wordt gewerkt met beleidsplannen en jaarprogramma's. Kwaliteitszorg wint aan belang.

Vanaf januari 2018 ging het nieuwe decreet sociaal-cultureel volwassenenwerk in voege. Het omvat een overgangperiode naar de nieuwe beleidsperiode 2021-2025. In 2019 werkten we aan het beleidsplan van Vijftact voor 2021-2025, dat op 31 december 2019 werd ingediend. Doof Vlaanderen stapte over naar een ander decreet en verliet Vijftact. In 2020 kregen we het goede nieuws dat het beleidsplan goedgekeurd werd, weliswaar met een aantal stevige werkpunten en zonder verhoging van het budget zoals gevraagd. In 2021 startten we met de realisatie van dit beleidsplan en Vijftact werd InclusieAmbassade.

6. Samenwerkingsverbanden en lidmaatschappen

Samenwerking en netwerking zit in het DNA van Sig. Naast vele activiteiten die door samenwerking tot stand kwamen, hebben we ook een aantal prioritaire partners met wie we een structureel samenwerkingsverband hebben.

InclusieAmbassade

Voor de werking breed publiek is Sig sinds 2004 lid van Vijftact, gesubsidieerd door het ministerie van Cultuur. In mei 2021 werd de nieuwe naam van Vijftact gelanceerd, dit naar aanleiding van het nieuwe beleidsplan. Het werd InclusieAmbassade, een bruisende naam voor een bruisend netwerk met als partners Centrum ZitStil, Sterkmakers in Autisme, Gezin en Handicap en Sig.

InclusieAmbassade is een sociaal-culturele netwerkorganisatie die voluit streeft naar een inclusieve maatschappij. Samen met vier partnerorganisaties laten we onze ideeën én de stem van mensen die hun beperking als een handicap ervaren, nog meer horen. InclusieAmbassade gaat resoluut voor een wereld waarin mensen begrip hebben voor elkaar, één waarin inclusie vanzelfsprekend is en niet langer een streven. Waarin iedereen een gelijkwaardige plek kan

innemen en expertise deelt. Samen zijn we dé ambassadeurs voor een inclusieve samenleving. InclusieAmbassade heeft een nieuwe website (www.inclusieambassade.be), met daarop onder andere meer informatie over de gezamenlijke projecten die we in 2022 gelanceerd hebben:

- De dag van de betrouwbare informatie
- Burgemeesters voor iedereen
- de Fototentoonstelling Achter het label).

Medewerkers van Sig zetelen in de werkgroepen Diversiteit, Communicatie, Dag van de betrouwbare informatie en HRM.

In 2022 ging Greet Firlefyn op pensioen en kregen we een nieuwe directeur, Koen Browaey.

Federatie van Centra voor Ambulante Revalidatie

Samenwerking op vlak van wetenschappelijk onderzoek en evidence-based vorming voor medewerkers CAR.

Hersenletsel Liga

Samenwerking op vlak van vorming en sensibilisatie voor mensen met een niet-aangeboren hersenletsel en hun omgeving.

Verder is Sig lid van:

- Sociare, Federatie Werkgevers Sociaal-culturele sector (via InclusieAmbassade)
- De Federatie (via InclusieAmbassade)
- Vlaams Studie- en Documentatiecentrum voor vzw's (VSDC)

Sig werkt intensief mee in:

- het Netwerk Leerproblemen Vlaanderen
- het Vlaams Forum voor Diagnostiek
- het ICF-platform

Activiteiten & realisaties 2022

1. Vorming professionele hulpverleners

Voor wie?

Sig is ontstaan als vormingsdienst voor de Centra voor Ambulante Revalidatie (CAR). In de loop der jaren is het doelpubliek uitgebreid naar alle professionele hulpverleners die werken met kinderen en/of volwassenen met een beperking. Er komen ook deelnemers uit onderwijs, gezondheidszorg en heel wat zelfstandige therapeuten, vnl. logopedisten, naar de activiteiten. Bij alle Sig-activiteiten staat de doelgroep vermeld. Voor sommige doelgroepen zijn er specifieke activiteiten.

Hoe krijgt het aanbod vorm?

Sig vindt het belangrijk de expertise en competentie van hulpverleners te verhogen die beroepsmatig werken aan de inclusie, integratie en revalidatie van mensen met een beperking. Professionele hulpverleners vormen een onmiskenbare schakel in het bevorderen van de levenskwaliteit van personen met een beperking. De constant evoluerende wetenschappelijke inzichten in de diagnostiek en behandeling zorgen ervoor dat iedereen in het werkveld - nog maar net of lang afgestudeerd - overtuigd is van de noodzaak van permanente vorming en bijscholing. Om hieraan tegemoet te komen organiseert Sig studiedagen, workshops, webinars, praktijkdagen, intervisiewerkgroepen, supervisie, symposia en andere events. We proberen altijd zo nauw mogelijk aan te sluiten bij de vormingsnoden van het werkveld. Bij het opzetten van de vormingsactiviteiten hanteren we de principes van verantwoord handelen (evidence based practice). Drie factoren zijn hierbij belangrijk:

- de mate waarin een onderzoek, een therapeutische methode, een test, ... wetenschappelijk ondersteund is
- of en hoe deze in de klinische praktijk kan worden gebruikt door hulpverleners, rekening houdend met de specifieke kenmerken en vaardigheden van deze therapeuten, en
- afgestemd op de kenmerken en context van de specifieke cliënt

De vormingsbehoeften worden via diverse kanalen geïnventariseerd. We krijgen suggesties van deelnemers aan de activiteiten, van mensen uit het werkveld, van adviesraadleden en van leden van het Wetenschappelijk Netwerk. Soms zetten we specifieke bevestigingen op. Al deze suggesties komen aan bod op de Adviesraad Vorming en Opleiding.

Welke soort activiteiten?

We maken een onderscheid tussen studiedagen, workshops, webinars, intervisiewerkgroepen, supervisie, praktijkdagen, symposia en congressen.

Een **studiedag** duurt een volledige dag (een halve dag is eerder uitzonderlijk, maar kan wel als het gaat om een zeer specifieke inhoud, bv. een test). De nadruk ligt op het doorgeven van kennis en nieuwe inzichten, het illustreren van handelingswijzen. De grootte van de deelnemersgroep varieert. Vroeger werden de meeste studiedagen in vakantieperiodes georganiseerd (Krokus, Pasen en Herfst). We blijven dit doen, maar merken dat de opkomst sterk daalt. Daarom organiseren we meer en meer studiedagen buiten de vakantieperiodes.

Een **workshop** duurt één of meerdere dagen. De nadruk ligt op het inoefenen van bepaalde vaardigheden, attitudes, behandelingsconcepten, ... Omdat dit een meer praktische en interactieve werkvorm is, heeft een workshop een beperkter aantal deelnemers.

Een **webinar** is een korte voorstelling (1,5-2u) van een bepaalde inhoud, dit kan gaan van eerder theoretisch naar zeer praktisch. Maar altijd online!

De organisatie van de **interviewerkgroepen** verloopt per werkjaar. De interviewerkgroepen zijn voornamelijk samengesteld uit medewerkers van de CAR. De algemene coördinatie van de werkgroepen is in handen van Viviane Vermeiren. Per werkgroep is er een inhoudelijke coördinator. De werkgroepen komen maandelijks of om de zes weken bijeen. Per werkjaar is er een programma opgesteld. Naast de vooropgestelde thema's wordt er telkens tijd uitgetrokken voor het uitwisselen van informatie over recent gevolgde vormingen, publicaties, nieuwe tests of behandelingsmethodieken en gevalbesprekingen. Op het einde van het werkjaar verschijnt er een synthese van de werkzaamheden op de website. Er wordt ook bekeken of de werkgroep het volgende werkjaar verder zal bijeenkomen. Bij **supervisie** is er een deskundige die de input van de sessies verzorgt en feedback geeft op wat de leden aangeven.

Praktijkdagen zijn een relatief nieuw concept waarbij na een inhoudelijke inleiding, de groep zich verdeelt in subgroepen waar praktijkdeskundigen een casus voorleggen en de groep gezamenlijk zoekt naar de beste aanpak van deze casus.

Een **symposium** brengt deskundigen samen rond een bepaald thema. Ze belichten de problematiek vanuit verschillende invalshoeken. Er wordt meestal vertrokken van de huidige stand van zaken van wetenschappelijk onderzoek. Van daaruit wordt er verder gewerkt met concrete voorbeelden en illustraties.

Een **congres** doet hetzelfde maar op veel grotere schaal. Meestal kan men subgroepen volgen naar keuze.

Hoe wordt het aanbod bekendgemaakt?

Grosso modo wordt het aanbod op twee momenten gebundeld aangekondigd (november en juni), maar tussendoor worden extra initiatieven bekendgemaakt. Alle informatie staat op de website. De bekendmakingskanalen die we gebruiken zijn voornamelijk de elektronische nieuwsbrief (zie elders in dit activiteitenverslag), nieuwsflashes naar bepaalde doelgroepen, aankondigingen in tijdschriften en op websites. Op papier verschijnt nog een flyer met het volledige overzicht. Van elke vorming kan een fiche gedownload en afgedrukt worden. Inschrijven gebeurt uitsluitend online via de website. In uitzonderlijke gevallen wordt een aparte promotiefolder gemaakt, bijvoorbeeld voor een symposium.

Op de volgende bladzijden volgt een overzicht van de georganiseerde activiteiten en het aantal deelnemers in 2022. Verder in het verslag vind je cijfergegevens en een globale overzichtstabel van de deelnemersaantallen over de laatste jaren.

Het is uiteraard geen overzicht zoals andere jaren. Ook in 2022 werden omwille van de pandemie een aantal activiteiten verplaatst, van live naar online veranderd, en opnieuw ingepland. Desondanks hebben we een mooi aantal deelnemers bereikt gedurende het afgelopen jaar.

We waren verheugd dat in maart en oktober van dit jaar opnieuw grote events konden plaatsvinden, twee events die al ettelijke malen gepland waren en dan weer geannuleerd omwille van Covid-19: het congres NMT en het NAH-congres.

Overzicht vorming professionele hulpverleners

Studiedagen (live of online)

(Live in Gijzegem, tenzij anders vermeld)

Titel van de studiedag (begeleider)	Datum (plaats)	Deelnemers
Onverstaanbare kinderen snel en efficiënt beter verstaanbaar maken a.d.h.v. de fonologische methode Hodson & Paden en andere (Ingrid Herremán)	31 januari (online)	30
Over- en onderprikkeling voorkomen in een klascontext (Karen Van Dyck)	7 februari (online)	17
MISC: ontwikkeling stimuleren bij baby's, peuters en kleuters (Albert Janssens)	17 februari (online)	14
Onverstaanbare kinderen snel en efficiënt beter verstaanbaar maken a.d.h.v. de fonologische methode Hodson & Paden en andere (Ingrid Herremán)	21 februari (online)	30
De impact van negatieve ervaringen en verstoorde relaties in de kindertijd op de ontwikkeling (Magda Van Hee)	28 februari	14
Beginnende en gevorderde spellingsmoeilijkheden remediëren op het niveau van de volledige lagere school (Hilde Heuninck)	28 februari (online)	50
Diagnostiek en behandeling van leer- en ontwikkelingsstoornissen bij kinderen met een gehoorverlies (Leo De Raeve)	1 maart	11
Kinderen en jongeren met ASS begrijpen en begeleiden vanuit prikkelverwerking, lichaamsgevoel en dyspraxie (Anneke Groot & Janneke Geijsberts)	1 maart (online)	56
Motorische problemen als gevolg van prematuriteit (Nina Vens, Griet Dewitte & Ann Oostra)	1 maart	15
Rekenzwakke kinderen leren omgaan met de rekenwereld tot 20 (Hilde Heuninck)	1 maart (online)	20
Kinderen en adolescenten met DCD, differentiële diagnostiek (Maya Van Den Eede)	2 maart	22
ACT-interventies bij autisme (Elke Bussels)	3 maart (online)	16
Motorische problemen en fysieke activiteit bij kinderen en jongeren met een licht tot matig verstandelijke beperking (Tine Van Damme)	17 maart (online)	33
Taal- en/of autismespectrumstoornis? Aanknopingspunten voor differentiële diagnostiek (Joke Vandereet)	24 maart (online)	74
Rekenzwakke kinderen leren omgaan met de rekenwereld tot 100 (Hilde Heuninck)	4 april (online)	24

Titel van de studiedag (begeleider)	Datum (plaats)	Deelnemers
Taalmaatjes: logopedische ouderbegeleiding bij kleuters (Ingrid Herreman & Wanda Heylen)	4 april (online)	15
Probleemgedrag bij kinderen en jongeren met autisme (Wilfried Peeters)	5 april	30
Intercultureel communiceren en begeleiden bij autisme (Farida Reddahi)	6 april	25
Het brein in actie (Ben Van Cranenburgh)	7 april	11
Een eerlijke kans: ontwikkeling stimuleren bij kinderen in kansarmoede (Albert Janssens)	7 april (online)	11
Pijn en het brein (Ben Van Cranenburgh)	8 april	15
Hoe leer je kinderen met schrijfproblemen vlot schrijven? (Isabelle Vandevyvere)	14 april	15
Hoe omgaan met (een vermoeden van) kindermishandeling? - Inleidende studiedag (Kristel Bovijn & Kristel Kluppels)	19 april	16
Lees je honger - Eten en drinken als basis voor functioneel en voorbereidend lezen (Sofie Uyttersprot)	29 april	11
Zelfregulering en werkgeheugen als basis van leren: wat en hoe te trainen bij jonge kinderen? (Albert Janssens)	5 mei	33
Dyslexiesoftware in de praktijk: en nu?! (Sandrine De Coster)	13 mei	13
Kwaliteitsvol werken en armoede: een zaak van ons allemaal (Rudi Roose, Griet Roets, Wim Van Lancker & Bart Volders)	13 mei	47
Ik, ik wil het zelf kunnen - Zelfredzaamheid bij kinderen op basis van Kids' Skills (Nathalie Vanassche & Selket Willems)	23 mei (Brugge)	13
Logopedische begeleiding bij kinderen met schisis (Gertie Van Den Driessche)	7 juni	11
Aan de slag met Metaphon voor onderzoek en behandeling van kinderen met fonologische stoornissen (Ingrid Herreman)	13 juni (Brugge)	22
Autisme in het gezin: aanpak van veelvoorkomende probleemgedragingen en dynamieken (Wilfried Peeters)	5 juli	24
Ouderbegeleiding bij kinderen met ADHD (Ilse Dewitte)	6 juli	14
Participatie bij jonge kinderen met ADHD, DCD en ASS: assessment en perspectieven (Marieke Coussens)	26 augustus	8
Diagnostiek en behandeling van de dwangstoornis bij kinderen en jongeren (incl. autisme) (Lidewij Wolters)	26 september (online)	25

Titel van de studiedag (begeleider)	Datum (plaats)	Deelnemers
Over- en onderprikkeling voorkomen in een klascontext (Karen Van Dyck)	10 oktober (Brugge)	31
Het model en de methode van 'de draad' en de aanpak van ontwikkelingsproblemen (Gerrit Vignero)	13 oktober	19
Hedendaagse ontwikkelingspsychologische inzichten (Katrijn Brenning)	14 oktober (online)	30
Rekenzwakke kinderen leren omgaan met de rekenwereld tot 20 (Hilde Heuninck)	14 oktober (online)	26
Het biopsychosociaal model en ICF in de gezondheids- en welzijnszorg: inleidende studiedag (Nadja Brocatus, Lien Van Evercooren en Jo Lebeer)	24 oktober (online)	13
Taalmaatjes: logopedische ouderbegeleiding bij kleuters (Ingrid Herremans & Wanda Heylen)	2 november (online)	16
Selectief mutisme, handvatten bij extreme praatangst (Goedele Vandewalle & Katrien Stinders)	2 november	50
Assessment en behandeling van ernstige afasie - Aan de slag met GLOBAMIX (Frank Paemeleire)	3 november	23
Ouderbegeleiding bij autismespectrumstoornissen (Wilfried Peeters)	3 november	38
Rekenzwakke kinderen leren omgaan met de rekenwereld tot 100 (Hilde Heuninck)	4 november (online)	26
Over- en onderprikkeling voorkomen in een klascontext (Karen Van Dyck)	7 november (online)	27
Ondersteunde communicatie met visualisaties bij kinderen met een communicatieve beperking (Chris De Rijdt)	15 november	30
Ouderverstoting bij (v)chtscheiding (Bie Tremmery)	17 november (online)	18
Hoe ziet psychomotorisch onderzoek er vandaag uit? Screenen en testen (Tine Van Damme)	24 november	19
Het belang van genetisch onderzoek bij de diagnose en behandeling van ontwikkelingsstoornissen (Koen Devriendt e.a.)	25 november (online)	52
Basiscursus NAH - Wat is een hersenletsel? Oorzaken, gevolgen en hoe ga je ermee om? (Engelien Lannoo & Diederik Bohez)	25 november	21
Suicidepreventie, een zaak van iedereen binnen de CAR (Suicidepreventiewerker van CGG Andante)	28 november (online)	203
Eet-, drink- en slikproblemen bij kinderen met CP (Greet Gelin & Katrijn Miermans)	29 november (online)	40
Ook rekenzwakke kinderen komen in het middelbaar terecht (Hilde Heuninck)	2 december (online)	10
Suicidepreventie, een zaak van iedereen binnen de CAR (Suicidepreventiewerker van CGG Andante)	5 december (online)	284

Titel van de studiedag (begeleider)	Datum (plaats)	Deelnemers
De impact van zwakke executieve functies op het leervermogen via spel mediëren (Hilde Heuninck)	16 december (online)	32

Webinars

Titel van de webinar (begeleider)	Datum	Deelnemers
Veel voorkomende orthopedische afwijkingen en musculoskeletale klachten bij kinderen (Katleen Onderbeke)	15 februari	33
Frans in un deux trois (Sandy Wynants)	22 maart	20
Spontane Theory of Mind en zelf/ander-onderscheid bij kinderen met ASS (Rachida El Kaddouri)	21 april	17
Overprikkeling en hooggevoeligheid bij kinderen en jongeren, met bijzondere aandacht voor kinderen met ADHD en ASS (Ann Martens)	10 mei	54
Kennismaking met het logopedisch ouderbegeleidingsprogramma Taalmaatjes (Wanda Heylen & Ingrid Herreman)	12 mei	18
Aanvaarding en verwerking van doof- en slechthorendheid bij (jong)adolescenten (Sara Van Leuven)	14 juni	24
Het oefenen van sociaal-emotionele vaardigheden in de klas (8-12 jaar) (Brechtje de Mooij)	4 oktober	28
Biopsychosociaal methodisch werken met ICF als tool (Nadja Brocatus)	13 oktober	35
Toepassing van het Cognitive Disabilities (reconsidered) Model bij personen met dementie (Turid Deisz)	27 oktober	48
De invloed van slaap op de gedrags- en emotieregulatie bij jonge kinderen (Isabel De Groote)	18 november	59
Semantisch grammaticaonderwijs (Emmanuelle de Waal)	7 december	19
Klankenpad-Letterweg (Emmanuelle de Waal)	14 december	25

Workshops 2022 (live of online) (Live in Gijzegem, tenzij anders vermeld)

Titel van de workshop (begeleider)	Data (plaats)	Deelnemers
Kortdurende psychologische interventies aan de hand van het PrOP-model (Nathalie Haeck)	3 en 15 februari (online)	10
Hodson & Paden: onderzoek en behandeling van onverstaanbare kinderen (Imma Van De Wijer-Muris & Yvonne Draaisma)	14 februari, 18 maart en 22 april (online)	20
Hoe coach ik kinderen en jongeren met faalangst naar meer zelfvertrouwen? (Heleen Gadeyne)	18 februari en 11 maart (online)	15
Oplossingsgericht coachen inzetten in het begeleidingstraject: een introductie (Chris Van Dam)	2 maart	7
Project ImPACT - Trainen van sociaal-communicatieve vaardigheden bij kinderen met een autismespectrumstoornis (Sara Van Der Paelt)	7 en 8 maart	25
Sharepoint (Betsy Calcoen)	10 en 14 maart (online)	15
Trainen van coördinatievaardigheden, hoe doe je dat? (Els De Schrijver)	11 maart	22
Psychotherapeutische begeleiding van personen met NAH (An Cornelis, Guy Lorent & Wouter Lambrecht)	15 maart, 21 april en 24 mei	11
Woordenschatuitbreiding bij kinderen met een taalontwikkelingsstoornis (Begga Van De Walle)	21 maart (online)	25
Basiscursus Sherborne (Karla Trimpeneers)	24, 31 maart en 29 september (online)	19
De leidinggevende rol als complementaire rol (Michel Rosius)	24, 25 maart en 26 april	14
Woordenschatuitbreiding bij kinderen met een taalontwikkelingsstoornis (Begga Van De Walle)	28 maart (online)	25
Kaatje Klank 2.0: werken met klanken en letters in de volledige kleuterschool (Lieve Van Severen)	29 maart	12
Communicatie met ouders in het hulpverleningsproces - Van intake- tot het afrondingsgesprek (geheel traject) (Ernst Koster & Anouk Vanden Bogaerde)	4 april, 10 mei en 4 oktober	10
De verkennende fase, het kennismakings- en intakegesprek - Communicatie met ouders in de hulpverlening (Ernst Koster & Anouk Vanden Bogaerde)	4 april	12
Theorie, Therapie en de Transfer naar de Thuisituatie: 4 T's in het domein van de fijne motoriek! (Nathalie Vanassche & Els De Schrijver)	4 april	25
Emotieregulatie via onze inwendige zintuigen (Steven Degrieck)	6 april	22

Titel van de workshop (begeleider)	Data (plaats)	Deelnemers
Introductie positieve psychologie in de logopedie (Anke Van Oevelen)	7 april	10
EuREKA - Train de Trainer (Elisa Boelens, Brenda Volkaert)	8 april	15
De verkennende fase, het kennismakings- en intakegesprek - Communicatie met ouders in de hulpverlening (Ernst Koster & Anouk Vanden Bogaerde)	11 april	5
Toepassing van psychomotorische therapie en relaxatietherapie in impulscontroletherapie (Mark Liefhooghe)	22 april	12
Lidcombe Programma (Sabine Van Eerdenbrugh & Irma Uijterlinde)	25 en 26 april, 7 juni	12
Hoe omgaan met (een vermoeden van) kindermishandeling? – Verdiepingsworkshop (Kristel Bovijn)	26 april	6
Basiscursus RESTART DCM (Ellen Laroës)	2, 3 mei en 8 juli	7
Circomotoriek als psychomotorische vaardigheid (Rika Taeymans)	3 mei	6
Basiscursus Excel (Tom Van Der Wel)	4, 11 en 18 mei, 8 juni (online)	10
Woordenschatuitbreiding bij kinderen met een taalontwikkelingsstoornis (Begga Van De Walle)	9 mei (online)	25
Komen tot een onderhandeld therapieplan en de therapeutische fase - Communicatie met ouders in de hulpverlening (Ernst Koster & Anouk Vanden Bogaerde)	10 mei	8
Smartphones inzetten om de zelfstandigheid van personen met NAH te vergroten (Wim De Backer)	10 mei	18
Vergaderhygiëne - Zo efficiënt mogelijk vergaderen (Michel Rosius)	12 mei	16
MusicaMova: gebruik van muziekinstrumenten in de revalidatie van kinderen met ontwikkelingsstoornissen (Jan Cherlet & Griet Dewitte)	12 mei	27
Narratieve Taal-Teken-Therapie (NTTT®) (Claudia Blankenstijn)	20 mei	9
De meest voorkomende opvoedings- en gedragsproblemen... en de aanpak (Maurits Wysmans)	24 mei	10
Bouw! Preventie van laaggeletterdheid, leesproblemen en dyslexie (Gerlinde Taghon en Dymphie Laan)	31 mei	4
De Infant Mental Health-visie: implementatie in de praktijk (Marijke Vandepitte)	2 juni	10

Titel van de workshop (begeleider)	Data (plaats)	Deelnemers
De emotionele ontwikkeling bij autisme en verstandelijke beperking (Els Ronsse)	9 juni	12
OMFT-1 Basiscursus (Liset Maas-Houtekamer & Maaïke Selten-Pijpe)	10 en 11 juni	23
COMET: Werken aan je zelfbeeld - Een cognitief-gedragstherapeutische interventie (Paulien Peters)	1 juli (online)	12
Inspiratiedag Musica Mova (Veerle Deckers, Sofie Decuyper & Julie Van Wingham)	5 juli	8
OMFT-2 Verdiepingscursus A (Liset Maas-Houtekamer & Maaïke Selten-Pijpe)	8 en 9 juli	21
Intensieve bijscholingscyclus - Therapeutische begeleiding van kinderen met rekenmoeilijkheden: Module 2: behandelbasis gericht op kinderen vanaf 9 jaar (Hilde Heuninck)	18, 19, 25 en 26 augustus	13
It Takes Two to Talk® Hanen Certificeringsworkshop (Abi Bearn)	22, 23, 29 en 30 augustus (online)	15
Project ImPACT - Trainen van sociaal-communicatieve vaardigheden bij kinderen met een autismespectrumstoornis (Sara Van Der Paelt)	19 en 20 september	26
Puberteit bij jongeren met autisme met een normale begaafdheid (Thomas Fondelli)	27 september (online)	18
Handelingsgerichte diagnostiek en hulpverlening (Bart Libbrecht)	27 september	19
Ondersteuning van leerlingen met ADHD vanaf het hoger middelbaar: aandachtspunten (Katrien Boone)	29 september (online)	17
Het slechtnieuwsgesprek en de afrondingsfase - Communicatie met ouders in de hulpverlening (Ernst Koster, Anouk Vanden Bogaerde)	4 oktober	6
Lezen en spellen met Taal in Blokjes - Een fonologische en evidence-based methode (Jolanda Kooter)	4 oktober (Kasterlee)	13
Door het lint: wat te doen bij een meltdown (Steven Degrieck)	6 oktober	30
Succesvol praten met een kind met autisme (Adi Van Den Brande)	7 oktober	16
Hodson & Paden: onderzoek en behandeling van onverstaanbare kinderen (Imma Van De Wijer-Muris & Yvonne Draaisma)	7 oktober, 8 en 28 november	10
Basiscursus Sensory Profile (SP) (Edwin Harms)	17 oktober (online)	20
Jasper (Sara Van Der Paelt)	17 t.e.m. 21 oktober	6
Opfrissingscursus EHBO (Trainer Liantis)	18 oktober	12
EuREKA - Train de trainer (Taaïke Debeuf & Marie-Lotte Van Beveren)	24 oktober (Drongen)	15

Titel van de workshop (begeleider)	Data (plaats)	Deelnemers
Divers-sensitief hulpverleners (Margot Lavent en Robrecht D'haeseleer)	27 oktober	19
Autisme en pijn (Steven Degrieck)	27 oktober (online)	26
Introductie positieve psychologie in de logopedie (Anke Van Oevelen)	27 oktober	10
It Takes Two to Talk® Hanen Certificeringsworkshop (Sarah Paterson)	27, 28 oktober en 3 en 4 november	15
Klinische toepassingen van yoga-houdingen en flows binnen de pediatrie (Tineke Mariën)	28 oktober	19
Rekenvoorbereiding van de Rekenlijn (Heidi Van Ginkel)	2 november (online)	6
Creatief en actief aan de slag rond het welbevinden van kinderen, met bijzondere aandacht voor leer- en ontwikkelingsstoornissen (Marleen Jans)	3 november	13
De Rekenlijn tot 10 (Heidi Van Ginkel)	3 november (online)	7
Woordenschatuitbreiding bij kinderen met een taalontwikkelingsstoornis (Begga Van De Walle)	7 november (online)	25
Eetproblemen en autisme (Thomas Fondelli)	8 november (online)	27
Het Cognitive Disabilities Model (CDM), praktische toepassing in het dagelijks leven van cliënten met NAH (Heidi Lemmens)	15 november	9
De meest voorkomende opvoedings- en gedragsproblemen... en de aanpak (Maurits Wismans)	17 november	10
Hoe kan je negativiteit en frustraties vermijden en doorbreken in je organisatie? (Nele Verrezen)	17 november	19
OMFT-1 Basis cursus (Liset Maas-Houtekamer & Berry Verlinden)	18 en 19 november	22
Woordenschatuitbreiding bij kinderen met een taalontwikkelingsstoornis (Begga Van De Walle)	21 november (online)	26
Basis cursus PROMPT (Petra Van Es)	23, 24 en 25 november	14
Aanpak van moeilijk gedrag van kinderen met ADHD (Marjo Helsen)	1 december	13
Schoolgesprekken: handvatten voor therapeuten (Adi Van Den Brande)	6 december (online)	16
Intranet via Sharepoint in de CAR (Steven Wellekens)	6 december	14
Eerste Hulp bij Getraumatiseerde Kinderen (Florian Van Campenhout)	9 december	11
Autisme uitleggen aan mensen met autisme (Thomas Fondelli)	13 december (online)	26

Congres NMT: Traumasensitief (be)handelen met de ontwikkeling van het brein als leidraad

Datum	31 maart en 1 april 2022
Locatie	DPC Mechelen
Aantal deelnemers	311
Sprekers	Verschillende sprekers

“Regulate, relate, reason” waren de kernwoorden tijdens het tweedaagse NMT-congres, een samenwerking tussen Sig en OBC Ter Wende-Espero. Het Neuro-sequential Model of Therapeutics (NMT) van Bruce Perry biedt een vernieuwende, ontwikkelingsgerichte kijk op kinderen. De ontwikkeling van het brein (en dus van kinderen) vormt daarbij de leidraad. Deze diagnostische bril geeft ons een beter zicht op de krachten en beperkingen van kinderen die trauma of verwaarlozing meemaakten tijdens hun vroege kinderjaren. Vanuit deze analyse biedt het model inspiratie voor een omvattende traumasensitieve therapeutische aanpak. De ontwikkeling van kinderen wordt niet alleen binnen de muren van een therapielokaal gestimuleerd. De sleutel tot verandering is vooral te vinden in het bijsturen van de dagelijkse leefwereld. We hebben dus iedereen rond het kind nodig om de behandeling te laten slagen. Samen vormen ze één krachtig therapeutisch web rond de jongere.

De deelnemers konden in twee dagen tijd grondig kennismaken met het theoretische kader van NMT én de vertaalslag in de praktijk. Dag 1 gaf een sterke inhoudelijke basis. In workshops illustreren we toepassingsmogelijkheden op verschillende domeinen: werken met ouders, individuele therapie en begeleiding, leefgroepwerk, enz. Dag 2 toonde welke modellen goed aansluiten en is meer ervaringsgericht. De volgende workshops kwamen aan bod:

Programma

- Plenair: 'Al wa da'j zegt, zijde zelf (Filip Morisse)
- WS 1: Stil de tijd: traumasensitieve mindfulness
- WS 2: Het lichaam vertelt: nieuwsgierige zoektocht naar de taal van het lichaam in een therapeutische context
- WS 3: Mind The Gap - NMT bij jongvolwassenen
- WS 4: Griefelen deel 1 + deel 2: gewaarworden in verbinding: van spanning naar ontspanning, van dysregulatie naar (zelf)regulatie
- WS 5: NMT in een poliklinische setting
- WS 6: Hartcoherentie: balans in je hart, rust in je hoofd
- WS 7: Spel, beweging en een sensorisch aanbod. Hier - Nu & Overal
- WS 8: Het brein reguleren met ritme door middel van lichaamspercussie
- WS 9: Wanneer verbinden van wonden leidt tot verbinding

**Praktijkdag
ICF in de CAR**

Datum	6 mei 2022
Locatie	Sig Gijzegem
Aantal deelnemers	23
Spreekers	Sarah De Meulemeester, Lien Van Evercooren & Caroline De Wreede

Rondvraag in de CAR leert ons dat er vrij veel vraag is naar uitwisseling en voorbeelden van concrete ICF-toepassingen. Daarom organiseerde Sig en de intervisiewerkgroep ICF in de CAR een praktijkdag over ICF. Een praktijkdag heeft als doel van elkaar te leren door uitwisseling van good practices tussen de deelnemers. De bedoeling is dan dat de deelnemers verder inspiratie opdoen door met elkaar praktijkervaring uit te wisselen.

Het plan was om na een plenaire inleiding in kleine groepen deel te nemen aan verschillende workshops. Aangezien het aantal deelnemers heel ver onder de verwachtingen lag, is het een volledig plenair programma geworden, waar evenwel voldoende ruimte voor interactie voorzien was. .

Programma

- De meerwaarde van ICF voor de revalidatiepraktijk (Lien Van Evercooren)
- Implementatie van het ICF-schema in de praktijk (Carolien De Wreede)
- Ouders en team: 1 kind, 1 plan (Lien Van Evercooren)
- Een onderzoeksteam in een ICF-kader (Sarah De Meulemeester)

Symposium TOS - Wanneer taalontwikkeling niet vanzelfsprekend is

Datum	28 april 2022
Locatie	online
Aantal deelnemers	97
Sprekers	Inge Zink, Annette Scheper, Jet Isarin, Jessica Van Herel & Inge Klatte

Internationaal wordt aangenomen dat ongeveer vijf procent van alle kinderen een taalontwikkelingsstoornis of TOS heeft. Personen met een TOS dragen doorheen de verschillende fasen van hun leven elk op hun eigen manier de gevolgen van deze onzichtbare beperking met zich mee, zowel in het gezin, hun persoonlijke sociale kring als op school en later ook op de arbeidsmarkt. Naast de problemen op het vlak van het spreken en/of het begrijpen van taal en het leren (lezen) en schrijven, lopen kinderen met TOS ook meer risico's om vroeg of laat geconfronteerd te worden met sociale, emotionele en gedragsproblemen.

Het is en blijft dus van zeer groot belang om de signalen die mogelijk kunnen wijzen op een TOS tijdig te herkennen en hier gepast op te reageren in de unieke sociale, onderwijs- en hulpverleningscontext waarin het kind zich bevindt.

De onderstaande lezingen lieten logopedisten en andere professionele hulpverleners die werken met kinderen met een TOS toe om de puntjes op de i te zetten wat betreft de doeltreffendheid van interventies en methodieken, het samenwerken als logopedist met ouders, psycho-educatie en de combinatie van TOS en meertaligheid.

Programma

- Inhoudelijke inleiding (Prof. dr. Inge Zink)
- Hoe worden kinderen met een TOS betere vertellers? Doeltreffendheid van Story Grammar Training (Dr. Annette Scheper)
- TOS, identiteit en psycho-educatie (Dr. Jet Isarin)
- TOS en meertaligheid: diagnostiek en aandachtspunten voor behandeling (Jessica Van Herel)
- Een gelijkwaardige samenwerking tussen ouders en logopedisten. Hoe werkt dat? (Inge Klatte)

Praktijkdag Autisme – Het kind centraal

Datum	17 mei 2022
Locatie	Sig Gijzegem
Aantal deelnemers	40
Sprekers	Mieke Cuyle, Peter Vermeulen, Wouter Carton, Joke Honoré, Nele Van Den Eynde & Zoë Christiaens

Wanneer een kind met autisme (6-12 jaar) in begeleiding komt, wordt al van bij de intake alles in het werk gesteld om het optimaal te ondersteunen. Een multidisciplinair team buigt zich samen met het netwerk over de doelbepaling en het behandelplan. Therapeuten, kinderen en ouders werken hard om samen de vaardigheden van het kind te versterken en al het aanwezige groeipotentieel te benutten. Maar hoe ervaren kinderen met autisme dit? Wat willen ze zelf uit de therapie halen? Tijdens deze praktijkdag stond het perspectief van kinderen in begeleiding centraal.

Peter Vermeulen, werkzaam in sterkmakers in autisme en Autism in Context, beet de spits af met een plenaire lezing waarin hij therapeuten verzoekt blijvend aandacht te hebben voor het welbevinden van kinderen. Binnen zijn lezing ging hij in op de verschillende labels die we gebruiken om autisme te beschrijven en wat deze labels zeggen over hoe we naar autisme kijken. Wat zijn de doelen van onze interventies en wat doet dit met een persoon? Na deze plenaire lezing werden deelnemers in verschillende deelworkshops uitgedaagd om actief te onderzoeken hoe ze de stem van het kind vaker konden laten weerklinken in de therapie.

De gastsprekers boden invalshoeken die inspireren en helpen bij het op maat werken van lagereschoolkinderen in de therapie.

Programma

- Vrije tijd en participatie - Reva is meer dan individuele therapie (Nele Van Den Eynde en Zoë Christiaens)
- Motorisch leren - aansluiting vinden bij de leerstijl en de vraag van het kind (Wouter Carton)
- Executieve functies - meer dan alleen training (Mieke Cuyle)
- Psychotherapie - navigeren op verschillende pistes (Joke Honoré)
- Psycho-educatie - van 'Ik ben Speciaal' naar 'H.A.P.P.Y' (Peter Vermeulen)

Praktijkdag

Dyscalculie – Daar kan je op rekenen!

Datum	3 juni 2022
Locatie	Sig Gijzegem
Aantal deelnemers	44
Sprekers	Hilde Heuninck, Sabine Vandavelde, Tilde Brackx, Diane Van De Steene, Annemie Desoete, Eveline Vogels & Magda Praet

Een praktijkdag heeft als hoofddoel van elkaar te leren door uitwisseling van good practices tussen de deelnemers. We startten met een algemene inleiding in de vorm van een plenaire lezing. Daarna volgde elke deelnemer drie van de zes aangeboden workshops. In de workshops werd telkens een 'kapstok' aangereikt. Meestal was dit een good practice van de begeleider, maar het onderwerp kon ook een test of bijvoorbeeld een rekenprogramma zijn. De bedoeling was dan dat de deelnemers tijdens de workshops verder inspiratie opdeden door met elkaar praktijkervaring uit te wisselen.

Programma

- Plenaire lezing: Dyscalculie: wat hebben we geleerd? (Annemie Desoete)
- WS 1: Een spelletje speel je niet om te spelen... (Hilde Heuninck)
- WS 2: Psycho-educatie en ouderbegeleiding bij de begeleiding van kinderen met dyscalculie (Sabine Vandavelde)
- WS 3: 'Ik heb meer koekjes dan jij!' TVR-3K, een test voorbereidend rekenen voor de derde kleuterklas (Diane Van De Steene)
- WS 4: Calcupal, de rekenfeiten-webapplicatie (Tilde Brackx)
- WS 5: Tokon: hoe de ontluikende gecijferdheid verhogen bij kleuters at risk? (Magda Praet)
- WS 6: Rekenproblemen en autisme (Eveline Vogels)

Conference 'A village to teach a child'**The influence of contextual factors on learning and development
een organisatie i.s.m. UGent & EARLI SIG15**

Datum	22 en 23 september 2022
Locatie	Auditorium (Monasterium PoortAckere Gent)
Aantal deelnemers	119
Aantal sprekers	Verschillende gastsprekers

Sig werd gevraagd mee zijn schouders te zetten onder een congres van een special interest group (SIG-15), waarin docenten regelmatig bij elkaar komen rondom een gedeelde interesse in dit geval: Special Educational Needs (SEN). In samenwerking met EARLI, Petra Warreyn (UGent) en Dieter Baeyens (KU Leuven) organiseerden we het congres met als titel: "A village to teach a child. The influence of contextual factors on learning and development." De rol van Sig was enkel organisatorisch, Petra Warreyn en Dieter Baeyens zorgden voor het programma en contacten met de sprekers.

Doel van dit tweedaags congres was om de meest recente wetenschappelijke kennis rond leerstoornissen uit te wisselen. Het programma was een spreekbuis voor heel wat onderzoekers die via verschillende formats hun onderzoeksresultaten konden delen. Op het programma stonden verscheidene presentaties: 'keynotes', 'invited symposia', 'symposia', 'individual papers' en een afrondend debat.

Centrale thema's:

- Hoe draagt ouderbetrokkenheid optimaal bij aan het onderwijs aan kinderen met leerstoornissen?
- Welke interacties tussen leerkracht en kind creëren een klascontext waarin de cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen ten volle kan ontplooien?
- Hoe beïnvloeden leeftijdsgenoten het leren en de ontwikkeling van kinderen met SEN?
- Hoe beïnvloedt het schoolklimaat het leerproces van de kinderen?
- Welke maatschappelijke en beleidstrends zullen het leren en de ontwikkeling van kinderen in de nabije toekomst beïnvloeden?
- Hoe beïnvloedt het gebruik van educatieve digitale technologie het leren van SEN?

We mochten voor dit congres deelnemers/sprekers ontvangen uit heel wat verschillende landen. Van een delegatie uit onder andere Finland, Duitsland en Nederland tot zelfs een deelnemer uit Chili.

NAH-congres

Niet-aangeboren hersenletsel in Vlaanderen vandaag

Datum	11 oktober 2022
Locatie	Congrescentrum Van der Valk Beveren-Waas
Aantal deelnemers	446 (365 professionele hulpverleners en 81 mensen met NAH en/of partners/familie)
Aantal sprekers	Verschillende sprekers

De Hersenletsel Liga en Sig zetten hun schouders onder het eerste NAH congres in Vlaanderen. Het congres presenteerde de nieuwste wetenschappelijke en praktijkgerichte inzichten over NAH. Wat stond er op het menu? Naast enkele plenaire lezingen was er keuze uit een ruim aanbod parallelle lezingen over NAH-gerelateerde thema's. Sprekers zijn universitaire onderzoekers en experts uit het NAH-werkveld, maar ook personen met NAH en mantelzorgers komen aan het woord. Hun getuigenissen zorgden voor peper en zout. Verder was er een informatiemarkt, een posterbeurs, veel mogelijkheden tot netwerking en informele ontmoeting, en een stille ruimte voor wie zich even wou terugtrekken.

Programma

- NAH: complex, uitdagend, dramatisch (Dirk Liessens)
- Laudatio van Evert Thiery
- Re-integratie van kinderen en jongeren in school en maatschappij (Rita De Canck, Ilse Raman, Loes Misplon, Petra de Pla)
- De patiënt en mantelzorgparticipatie (Heidi Tanghe)
- Aandacht voor occasionele mantelzorgers (Greet Demesmaeker)
- Hoe omgaan met te weinig ziekte-inzicht (Guy Lorent en Wouter Lambrecht)
- Prikkelverwerking na een hersenletsel (Margot Hoppenbrouwers en Hella Thielen)
- Arbeidsgericht revalideren: van de therapiezaal naar de werkvloer (Katrien Vermeulen & Dorien Vandeborre)
- Succesvolle terugkeren naar arbeid dankzij de Disability Case Manager (Sharona Vonck & Elvi Lemmens)
- Mobiliteit en rijbewijs (Mark Tant)
- Je veilig verplaatsen buitenshuis met halfzijdige blindheid (Sofie Slos)
- Een kritische kijk op robot-geassisteerde gangrevalidatie (Jonas Schröder)
- Neuroplasticiteit en cognitieve revalidatie? (Caroline van Heugten)

- Altijd onderweg: verder met een hersenletsel (Mieke Claes, Dirk Liessens)
- Sociale cognitie bij kinderen met een hersentumor (Nathalie Ansoms)
- Met MAF meer mens: online training voor patiënt en mantelzorger (Ellis Merkelijn & Marja Steeganga)
- Intimiteit en seksualiteit: nog altijd taboe? (Nel Van Sande)
- Sport en beweging tijdens en na de revalidatie (Lynn Essers)
- Het bewegende brein: van neuropsychologie naar sport (Karla Michiels & Kurt Beeckmans)
- Ondersteunen van de communicatie: praktische illustratie en tips (Frank Paemeleire)
- Boost BL: revalidatie van het bovenste lidmaat (Anke Van Bladel & Ruth Van Der Looven)
- HEMIREhApp: aandachtsrevalidatie na een beroerte (Hanne Huygelier)
- Onderwijs op maat: executieve functies trainen met als methodiek schaken (Jill Van de Ven & Lieve Verswijvel)
- Waar vind je hulp na het ontslag uit het ziekenhuis? (Heidi Tanghe)
- Comorbiditeit met psychiatrische problematiek (verslaving, suïcide, depressie) (Guy Lorent & Dirk Liessens)
- De kracht van verandering: motiverende technieken in de revalidatie (Bart Schepers)
- Invloed van NAH op partnerrelaties (Engelien Lannoo)
- Arbeidsre-integratie: van slag of terug aan de slag (Lode Godderis)
- Tussen hoop en hersenletsel: het verhaal van Stijn Geerinck (Stijn Geerinck)
- Integratie van technologie in de neuropsychologische diagnostiek (Géline Gillebert)
- Cognitieve training bij adolescenten met een traumatisch hersenletsel (Catharine Vander Linden)

Symposium

Gehoorverlies bij kinderen - Van impact tot aanpak

Datum	20 oktober 2022
Locatie	Arteveldehogeschool Gent
Aantal deelnemers	101
Aantal sprekers	Verschillende sprekers

Gehoorverlies heeft een impact op de ontwikkeling en de kwaliteit van leven van kinderen (en hun ouders). Het kan zorgen voor een achterstand op verschillende ontwikkelingsdomeinen en stelt kinderen met gehoorverlies voor uitdagingen in verschillende fasen van hun leven. Dankzij vroegtijdige screening en verfijnde diagnostiek gevolgd door kwalitatieve hulpverlening, kunnen hulpverleners het verschil maken. Een luistergerichte aanpak zet, vanuit een biopsychosociale visie op zorg, in op een vroegtijdige optimale correctie en een totale begeleiding aan het kind en zijn/haar netwerk. Elk kind met een gehoorverlies heeft eigen sterktes en zwaktes en participeert in verschillende contexten met telkens andere belemmerende en bevorderende factoren. Dit symposium had als doel professionals inspireren om de sterktes en bevorderende factoren van het kind in een juiste context te plaatsen, zodat het kind optimaal kan ontwikkelen en functioneren. Voor de middag werd er ingegaan op de impact van gehoorverlies. In de namiddag lag de focus op de aanpak en begeleiding van deze kinderen. Het programma ontstond uit een samenwerking met docenten van de Arteveldehogeschool.

Programma

- De impact van gehoorverlies op de ontwikkeling van een kind (Martine de Smit en Jarle Franceus)
- De impact van een vestibulaire stoornis op de ontwikkeling van (gehoorgestoorde) kinderen: het belang van vroegdetectie (Leen Maes)
- Etiologisch onderzoek en counseling bij aangeboren en vroegtijdig gehoorverlies (Helen Van Hoecke)
- Onderwijs, ondersteuning en begeleiding van dove en slechthorende leerlingen anno 2022: van impact tot aanpak (Leo De Raeve)
- Theory of Mind: spil in de sociaal-emotionele ontwikkeling (Lizet Ketelaar)
- Auditory Verbal Therapy in de dagelijkse praktijk (Ruth Hartogs en Orna Otto)
- 'Gratis te downloaden': handige tools op het web voor logopedisten en audiologen (Kristin Kerkhofs)

Symposium - Samen sterk in de ondersteuning van taalproblemen bij meertalige kinderen

Datum	10 november 2022
Locatie	Auditorium De Schelde Gent
Aantal deelnemers	96
Spreekers	Hilde De Smedt, Hilde Roeyers, Charlotte Mostaert, Lut Schelpe, Loubna El Hadri, Sofie Lamon en Helen Van den Brande

Meertalige ondersteuning voor meertalige kinderen, dat was het uitgangspunt van dit symposium. Taalstimulatie moet namelijk altijd gericht zijn op het volledige talige functioneren van het kind en zijn omgeving. Maar hoe kan je een taal versterken die je niet zelf spreekt? Tijdens dit symposium benaderden verschillende sprekers deze vraag vanuit een andere invalshoek.

Bij sommige kinderen ligt het probleem bij het taalaanbod. De taalontwikkeling komt in dat geval onvoldoende tot ontwikkeling omdat de aanpak thuis niet op de goede manier verloopt en het aanbod weinig uitnodigt tot interactie. In die gevallen is het belangrijk om preventief of vroeg remediërend op te treden. Daarnaast zijn er meertalige kinderen die door een onderliggende taalontwikkelingsstoornis moeilijk tot spreken komen. Zij vragen een specifieke logopedische behandeling.

Voor beide groepen kinderen en hun ouders wilden we inzichten en tools aanreiken die professionals kunnen ondersteunen om echt met meertaligheid aan de slag te gaan.

Programma

- Een gesprek over het gezinstaalbeleid – kernthema's en concrete benadering (Hilde De Smedt en Hilde Roeyers)
- Een meertalig behandelplan: van wetenschappelijke evidentie tot toepassing in de praktijk (Charlotte Mostaert)
- Het vergroten van de vaardigheden van ouders om in de thuiscontext hun taalaanbod te versterken (Lut Schelpe, Loubna El Hadri en Sofie Lamon)
- Ouders van meertalige kinderen als co-therapeut in de logopedische praktijk (Helen Van den Brande)

Intervisiewerkgroepen

De volgende intervisiewerkgroepen zijn actief in 2022-2023:

Intervisiewerkgroep	Inhoudelijke coördinator(en)	Deelnemers
Taal bij kinderen	Vivian Neirynd, CAR Oudenaarde Katrien Van Houcke, CAR Ronse	20
Gehoor	Jarle Franceus, Arteveldehogeschool Ann Neirinck, CAR Overleie Kortrijk	18
Hanen Oudercursus	Birgit Dewulf, CAR Overleie Veronique Lefevre, CAR Roeselare	8
Autisme	Daniëlle Schelstraete, CAR Zele Veronique Vansteenkiste, CAR Brugge	26
Niet-aangeboren hersenletsel Volwassenen	Isabeau Muylaert, CAR Oostakker	5
Meertalige kinderen in de CAR	Hilde De Smedt, Regionaal integratiecentrum Foyer Brussel	15
Ontwikkelingsstoornissen tussen 0-3 jaar	Jasmien Bruynooghe, CAR Aantrijke Stéphanie De Leenheer, CAR Gent	20
Psychomotoriek: bewegen in de grote ruimte	Pieter Doom, CAR Aantrijke	16
Behandeling van kinderen met ADHD in de CAR	Lindsay Desmet, CAR Oudenaarde	13
Preventieadviseurs in de CAR	Kristel Bingé, CAR Beveren	11
Sociaal werk in de CAR	Emmy Clarysse, CAR Aantrijke Kelly Audenaert, CAR Aalst	19
Gehoor en verstandelijke beperking	Katrien Vandekerckhove, Vzw Unie-k, Centrum Ons Erf	5
ICF	Nadja Brocatus, Arteveldehogeschool	13
ADOS	Evelien Vannoppen, CAR Zele	5
Jasper	Saskia Vervet, CAR Bolt Drongen Liesbeth Driesschaert, CAR Oostende	16
Intervisiewerkgroep voor directies (groep 1)	Ilse Dries, Carrewiel Turnhout	10
Intervisiewerkgroep voor directies (groep 2)	Charlotte Joossens, CAR Zeplin, Lovenjoel	10
Intervisiewerkgroep voor diensthoofden	Steven Wellekens, CAR Aalst	9
Intervisiewerkgroep voor diensthoofden	Steven Wellekens, CAR Aalst	10

Cijfers vorming professionele hulpverleners

Aantal deelnemers studiedagen

In 2022 hebben er **55** studiedagen (live en online) plaats gevonden voor een totaal van **1793** deelnemers en **12** webinars voor **380** deelnemers. Er werden **65** studiedagen gepland in 2022, waarvan er **55** effectief hebben plaats gevonden.

Deelnemersaantallen (2018-2022)

	2018	2019	2020	2021	2022
Studiedagen Krokus	340	355	-	-	-
Studiedagen Pasen	542	422	-	-	-
Studiedagen Herfst	372	352	-	-	-
Studiedagen	-	-	754	2231	1793
Webinars	-	-	1552	510	380
Subtotaal	1254	1129	2306	2741	
Studiedagen buiten vakantie	683	796	-	-	-
Totaal	1937	1997	2306	2741	2173

Procentuele samenstelling deelnemers studiedagen per sector (2021-2022)

Sector waarin deelnemers werken	2021	2022
Bijzondere jeugdzorg	2.08 %	0.34 %
Centra voor Ambulante Revalidatie	19.65 %	47.34 %
CLB	3.01 %	1.57 %
COS	1.69 %	0.89 %
Geestelijke Gezondheidszorg	1.55 %	0.45 %
Gehandicaptenzorg kinderen	1.9 %	0.17 %
Gehandicaptenzorg volwassenen	1.95 %	1.12 %
Gezondheidszorg kinderen	1.71 %	0.17 %
Gezondheidszorg volwassenen	3.19 %	0.34 %
Kinderopvang	0.22 %	0.17 %
Onderwijs (buitengewoon)	6.37 %	3.13 %
Onderwijs (gewoon)	2.79 %	0.95 %
Onderwijs (hoger en universitair)	2.89 %	0.22 %
Studenten	1.2 %	0.67 %
Zelfstandige praktijk	31.87 %	12.86 %
Andere	17.93 %	26.83 %

Aantal deelnemers workshops

In 2022 zijn er in totaal 76 workshops plaats voor een totaal van **1158** deelnemers.

Aantal workshops en totaal aantal deelnemers (2018-2022)

	2018	2019	2020	2021	2022
Aantal workshops (live/online)	52	58	39	57	76
Totaal aantal deelnemers	903	856	637	941	1158

Procentuele samenstelling deelnemers workshops per sector (2021-2022)

Sector waarin deelnemers werken	2021	2022
Bijzondere jeugdzorg	1.9 %	0.56 %
Centra voor Ambulante Revalidatie	31.09 %	38.37 %
CLB	1.77 %	1.45 %
COS	0.32 %	0.24 %
Geestelijke Gezondheidszorg	2.42 %	0.88 %
Gehandicaptenzorg kinderen	2.21 %	0.97 %
Gehandicaptenzorg volwassenen	2.11 %	1.93 %
Gezondheidszorg kinderen	0.74 %	0.72 %
Gezondheidszorg volwassenen	0.11 %	0.64 %
Kinderopvang	0.32 %	0.08 %
Onderwijs (buitengewoon)	8.11 %	3.70 %
Onderwijs (gewoon)	1.37 %	0.56 %
Onderwijs (hoger en universitair)	0.53 %	0.40 %
Studenten	0.11 %	0.08 %
Zelfstandige praktijk	34.25 %	23.41 %
Andere	12.64 %	24.78 %

Aantal deelnemers symposia en events

In 2022 zijn er **3** symposia en **6** events georganiseerd voor een totaal van **1258** deelnemers.

Overzicht deelnemers symposia en events (2018-2022)

	2018	2019	2020	2021	2022
Symposia en events	1128	1224	458	421	1258

Procentuele samenstelling deelnemers symposia en events per sector (2021-2022)

Sector waarin deelnemers werken	2021	2022
Bijzondere jeugdzorg	1.81 %	5.38 %
Centra voor Ambulante Revalidatie	29.46 %	33.32 %
CLB	2.15 %	4.76 %
COS	0.89 %	0.87 %
Geestelijke Gezondheidszorg	1.68 %	13.08 %
Gehandicaptenzorg kinderen	1.89 %	5.77 %
Gehandicaptenzorg volwassenen	3.37 %	14.53 %
Gezondheidszorg kinderen	0.73 %	1.99 %
Gezondheidszorg volwassenen	2.17 %	3.25 %
Kinderopvang	0.16 %	8.84 %
Onderwijs (buitengewoon)	5.92 %	2.13 %
Onderwijs (gewoon)	2.03 %	1.51 %
Onderwijs (hoger en universitair)	0.97 %	2.96 %
Studenten	0.87 %	0.49 %
Zelfstandige praktijk	29.24 %	18.84 %
Andere	16.68 %	38.78 %

Aantal deelnemers intervisiewerkgroepen

In 2022-2023 waren **19** intervisiewerkgroepen voor in totaal **249** deelnemers.

Overzicht deelnemers intervisiewerkgroepen (2018-2022)

Intervisiewerkgroep	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
Taal bij kinderen	18	18	19	19	20
Gehoor	20	20	16	17	18
Leesstoornissen	10	10	8	8	-
Rekenstoornissen	13	13	-	-	-
Neuropsychologie	-	-	-	-	-
Hanen Oudercursus	9	9	9	7	8
Autisme	28	28	24	24	26
NAH Volwassenen	6	6	7	6	5
Meertalige kinderen	10	10	14	14	15
Ontwikkelingsstoornissen 0-3 jaar	22	22	24	22	20
Visuele Perceptie	-	-	-	-	-
ADHD	12	12	14	13	13
Psychomotoriek	10	10	13	14	16
Preventieadviseurs in de CAR	10	10	10	11	11

Sociaal werk in de CAR	19	19	24	21	19
Gehoor en verstandelijke beperking	8	8	6	5	5
ICF	16	15	12	11	13
Adhoc MusicaMova	6	4	3	4	-
ADOS	11	11	5	5	5
Jasper	12	12	14	16	16
Intervisiewerkgroep voor directies 1	-	-	-	18	10
Intervisiewerkgroep voor directies 2	-	-	-	-	10
Intervisiewerkgroep voor leidinggevende groep 3	-	-	-	8	9
Intervisiewerkgroep voor leidinggevende groep 4	-	-	-	-	10
Totaal aantal deelnemers	240	237	222	243	249

Procentuele samenstelling intervisiewerkgroepen per sector (2020-2022)

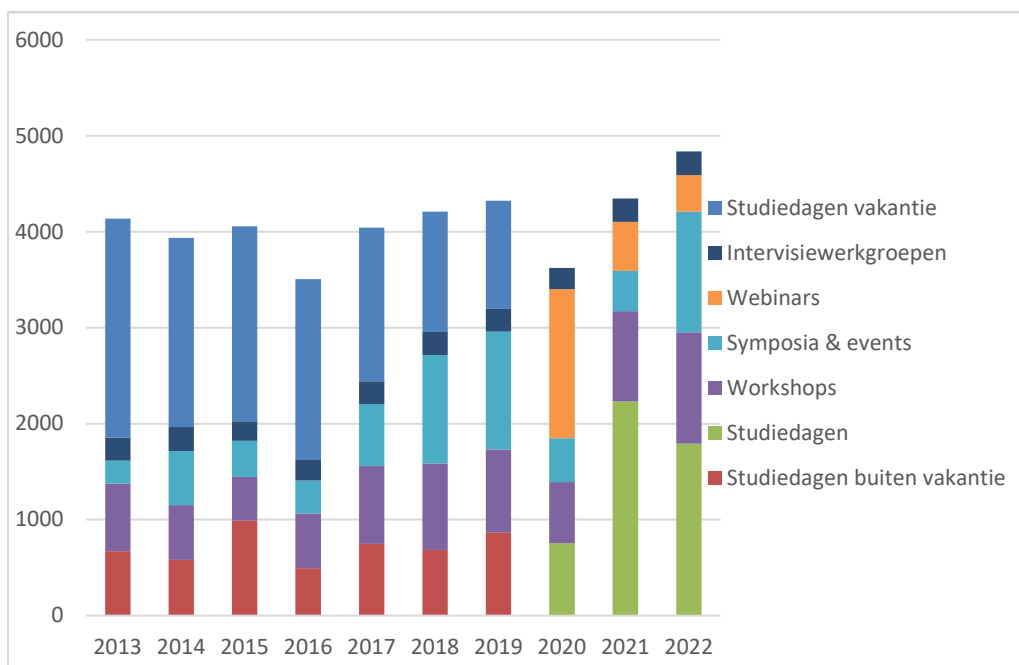
Sector waarin deelnemers werken	2021-2022	2022-2023
Centra voor Ambulante Revalidatie	91.58 %	90.04 %
COS	0.38 %	0.41 %
GGZ	0.00 %	0.00 %
Gehandicaptenzorg kinderen	0.00 %	0.20 %
Gehandicaptenzorg volwassenen	1.92 %	1.63 %
Gezondheidszorg kinderen	0.38 %	0.41 %
Gezondheidszorg volwassenen	0.00 %	0.00 %
Onderwijs (buitengewoon)	0.00 %	0.00 %
Onderwijs (hoger en universitair)	1.53 %	2.64 %
Zelfstandige praktijk	0.38 %	0.41 %
Andere	3.83 %	4.27 %

Globaal overzicht aantal deelnemers

Uit de onderstaande tabel en grafiek valt af te leiden dat het globaal aantal deelnemers aan activiteiten voor professionele hulpverleners in 2022 opnieuw flink gestegen is tegenover 2020, ondanks de gevolgen van de coronacrisis.

Globaal overzicht aantal deelnemers (2018-2022)

	2018	2019	2020	2021	2022
Studiedagen vakantie	1254	1129	-	-	-
Studiedagen buiten vakantie	683	769	-	-	-
Studiedagen	-	-	754	2231	1793
Webinars	-	-	1552	510	380
Workshops	903	856	637	941	1158
Symposia en events	1128	1224	458	421	1258
Intervisiewerkgroepen	240	237	222	243	249
Globaal totaal	4208	4215	3623	4346	4838

Aantal activiteiten per kalenderjaar (2018-2022)

	2018	2019	2020	2021	2022
Aantal studiedagen (online/live)	72	69	27	72	55
Aantal webinars	-	-	17	11	12
Aantal workshops	52	57	39	57	76
Aantal symposia en events	4	8	3	3	9
Aantal intervisiewerkgroepen	18	18	17	20	19
Totaal aantal activiteiten	146	152	103	163	171
<i>Aantal geannuleerde activiteiten</i>	<i>30</i>	<i>36</i>	<i>35</i>	<i>15</i>	<i>35</i>
<i>Aantal uitgesteld/verplaatst 2023</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>19</i>	<i>6</i>	<i>2</i>
<i>Aantal geplande activiteiten</i>	<i>176</i>	<i>188</i>	<i>157</i>	<i>184</i>	<i>208</i>

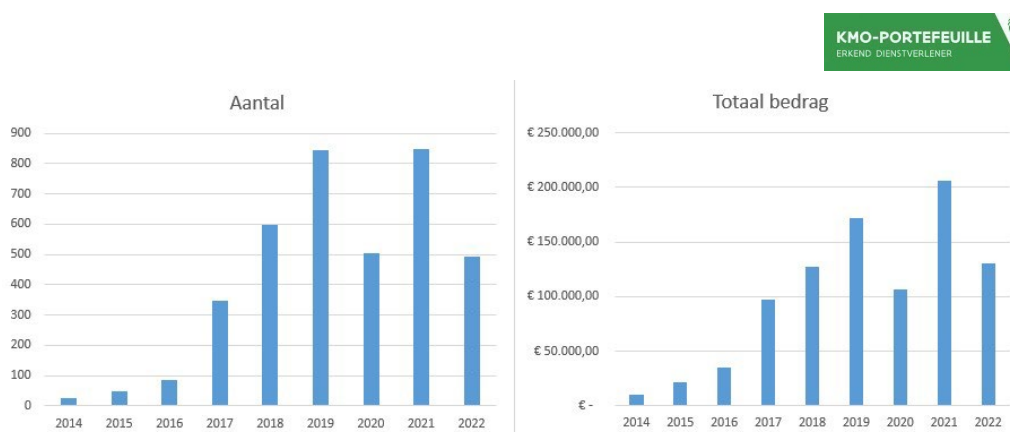
Aantal activiteiten live/online (2022) (procentueel)

	Live	Online
Studiedagen	28 50,91 %	27 49,09 %
Webinars	0 0 %	12 100 %
Workshops	56 73,68 %	20 26,32 %
Symposia en events	8 88,89 %	1 11,11 %
Totaal	92 60,53 %	60 39,47 %

Zie bijlage 1 voor een overzicht van de geannuleerde activiteiten.

KMO-portefeuille en Pro-Q-Kine

Sinds eind 2014 is Sig erkend als opleider voor de KMO-portefeuille. Ondernemers kunnen via de KMO-portefeuille een deel van het inschrijvingsgeld terugvorderen. Vooral zelfstandige therapeuten maken hiervan gebruik.

Verder zijn sommige vormingen van Sig erkend door Pro-Q-Kine, een kwaliteitslabel voor kinesitherapeuten. De opleider betaalt hiervoor per vorming. Voldoende erkende vorming volgen levert een therapeut een kwaliteitslabel op.

In 2022 werden 503 deelnemers geaccrediteerd via Pro-Q-Kine.

2. Breedmaatschappelijke vorming

Inclusie en integratie

Om haar doelstellingen van inclusie en integratie van personen met een beperking te helpen realiseren, heeft Sig naast de werking voor professionele hulpverleners een uitgebreid vormingsaanbod voor het brede publiek. Deze vorming richt zich zowel naar mensen met een beperking zelf als naar hun netwerk en alle geïnteresseerden. Vanaf 2021 hebben we er resoluut voor gekozen om voornamelijk te werken met en voor mensen met een niet-aangeboren hersenletsel (NAH) en hun omgeving.

Samenwerking

Om dit vormingsaanbod te realiseren en verder uit te bouwen heeft Sig door de jaren heen met heel wat organisaties een samenwerking opgebouwd. Vaak blijft deze samenwerking jarenlang bestaan, omdat beide partijen de voordelen waarderen: het bereiken van een grotere groep potentieel geïnteresseerden, het uitwisselen van ideeën over relevante topics en van ervaringen met sprekers, het krijgen van feedback door systematische evaluaties, enz.

Bekendmaking

De bekendmaking van de activiteiten gebeurt via verschillende kanalen: elektronische nieuwsbrieven, flyers en vormingsfiches, aankondigingen op websites, sociale media en vooral ook mondelinge reclame. Zowel de samenwerkende organisaties als Sig zelf doen inspanningen om een zo ruim mogelijk publiek te bereiken. Zo heeft Sig de maandelijkse Hersenletselnieuwsbrief waarop 6403 mensen geabonneerd waren eind 2022. Elke deelnemer aan een vorming kan zich op dat moment inschrijven voor de (gratis) elektronische nieuwsbrief. Doorheen de jaren hebben we adreslijst aangelegd.

Praktische organisatie

Sig houdt zich o.a. bezig met de praktische organisatie van de activiteiten. Dit gaat van het zoeken naar geschikte sprekers, onderhandelen over de kostprijs en opmaken van de contracten, vastleggen van data en lokalen, zorgen voor aankondigingsteksten, opmaken van flyers, publiceren van de activiteiten op de website en opvolgen van de inschrijvingen tot het verzorgen van het onthaal van de deelnemers, het onthalen van de spreker en de financiële afwikkeling van de activiteiten.

Sinds 2020 geven twee stafmedewerkers van Sig ook vorming aan personen met NAH en aan mantelzorgers van personen met NAH. Zo is er ook rechtstreeks

contact met de doelgroep en hun omgeving. Voor de personen met NAH wordt de cursus 'NAH-fotogroep' live georganiseerd. Voor de mantelzorgers (partners en ouders) vindt de cursus 'Hoe hou ik het vol' online plaats.

Kwaliteitsopvolging

Om ervoor te zorgen dat we kwaliteitsvolle vormingen aanbieden, vragen we bij elke vorming aan de deelnemers om een evaluatieformulier in te vullen. Daarbij worden inhoud, spreker en organisatie beoordeeld, en vragen we suggesties voor nieuwe thema's. Zo houden we voeling met hoe de vorming overkomt bij de deelnemers en nemen we de feedback mee naar toekomstige activiteiten. Er wordt een samenvatting van de evaluatieformulieren aan de spreker en aan de samenwerkende organisatie bezorgd.

Inhoud

De inhoud van ons vormingsaanbod wordt mee bepaald door suggesties van deelnemers. Vaak heeft de samenwerkende organisatie ook een voorstel. Zoals eerder vermeld, staat het thema NAH (niet-aangeboren hersenletsel) sinds 2021 centraal. We richten ons naar personen met NAH en hun omgeving. Dit aanbod wordt uitgebouwd door samen te werken met organisaties uit alle Vlaamse provincies en de Hersenletsel Liga.

Het volledige aanbod van niet-aangeboren hersenletsel valt onder de noemer dyNAHmiek. We onderscheiden hierbij vier pijlers.

Met de eerste pijler richten we ons op **ontmoeting** door het organiseren van hersenletsel-cafés. Hier staat de laagdrempeligheid en het samenzijn centraal.

Met de tweede pijler willen we ook **informer** door informatiesessies en lotgenotencontacten aan te bieden. Tijdens de informatiesessies krijgen de deelnemers vooral informatie over het thema NAH. Daarnaast bestaat in elke Vlaamse provincie een vorm van lotgenotencontact, georganiseerd in plaatselijke groepen. Hierbij staat uitwisseling onder de deelnemers centraal.

Als derde pijler organiseren we **bijleren onder de vorm van cursussen** waar een vaste groep regelmatig samenkomt rond een aspect van NAH. We organiseren cursussen voor partners/ouders van personen met NAH, we organiseren NAH-fotogroepen voor personen met NAH, cursussen over NAH en piekeren voor personen met NAH en cursussen over mindfulness voor personen met NAH.

Als vierde pijler organiseren plaatselijke organisaties **vrijetijdsactiviteiten**.

Tijdens alle bijeenkomsten richten we ons ofwel op de personen met NAH zelf, ofwel op hun familie en netwerk. We ondervinden regelmatig dat personen met NAH en hun familieleden niet makkelijk de weg vinden naar voor hen nuttige informatie en vooral naar lotgenoten.

In 2017 hebben Sig en de Hersenletsel Liga een formeel samenwerkingsakkoord gesloten als prioritair VTO-partner. Bedoeling is in de Hersenletsel Liga het vormingsaanbod over NAH in Vlaanderen meer af te stemmen op elkaar.

Sinds corona bieden we nog altijd online vormingen aan. Veel deelnemers gaven aan dat zij de onlinesessies nu wel konden volgen omdat de afstand waar de livesessies doorgaan vaak te groot was. Het online lesgeven biedt evenzeer de mogelijkheid om elkaar te leren kennen en ervaringen uit te wisselen.

Omgaan met niet-aangeboren hersenletsel (NAH)

Meer en meer mensen overleven hersenbeschadiging waardoor de groep mensen met NAH ieder jaar groter wordt, mede door de groeiende medisch-technologische kennis. Er wacht hen de zware taak om met de blijvende gevolgen te leren leven. Het gezin en de directe omgeving belanden samen met de betrokkene in deze veranderde situatie: grote zorgen over de toekomst lopen doorgaans over in 'zorgen voor' een geliefd persoon die in meerdere of mindere mate op zoek moet naar zichzelf in deze nieuwe realiteit. Vaak zonder het zelf te beseffen zijn partners, familieleden, vrienden of zelfs burens 'mantelzorgers' geworden en zijn zij onmisbare schakels in de hulpvraag én het sociale vangnet van de betrokkene.

Ervaringen van mensen met NAH en hun familie en netwerk leren ons dat het niet evident is om de (voor hun situatie) juiste informatie en ondersteuning te vinden. Sig vindt het daarom belangrijk om correcte informatie over NAH en de gevolgen ervan aan alle betrokkenen aan te bieden. In de eerste plaats voor partners, ouders en gezinsleden, zodat verwachtingen realistischer kunnen worden ingeschat en hun inzet niet door misverstanden of gebrek aan kennis afneemt. Maar ook voor mensen met NAH zelf, en voor geïnteresseerden uit het ruimere netwerk rond de persoon met NAH.

DyNAHmiek: de vier pijlers

DyNAHmiek is een overkoepelende naam en staat voor een organisatie of een groep organisaties die activiteiten doen voor personen met NAH en hun omgeving. Deze activiteiten krijgen vorm in vier pijlers: ontmoeting; informeren, bijleren in de vorm van cursussen en vrijetijdsactiviteiten. Sig is nauw betrokken bij de eerste drie pijlers. Sig roept op tot het organiseren van de hersenletsel-café's en coördineert de informatie, lotgenotencontacten en cursussen.

Ontmoeting: Hersenletsel-café's

Onder de eerste pijler vallen de hersenletsel-café's. We streven ernaar om mensen samen te brengen rond een aspect van NAH in een gezellige setting. De hersenletsel-café's worden georganiseerd in maart en tijdens 'de week van niet-aanboren hersenletsels' in het najaar. Door corona konden er weinig live hersenletsel-café's doorgaan en hebben we deze online aangeboden. Sig nam een coördinerende rol als gangmaker voor het geheel op en zorgde voor gezamenlijke promotie en het stimuleren van inhoudelijk programma door verschillende thema's en methodieken aan te reiken.

Hersenletsel-café (begeleiding)	Datum/Locatie	Deelnemers
Hersenletsel-café: Hoe omgaan met veranderend gedrag na een hersenletsel? (Griet Carlier)	15 maart Brugge	10
Hersenletsel-café: Hoe verwerken anderen het leven met NAH? (Evy Vergauwen)	16 maart Antwerpen	28
Hersenletsel-café: Hoe omgaan met seksualiteit en intimiteit na een hersenletsel? (Sam Geuens)	17 maart Houthalen	67
Hersenletsel-café: Re-integratie: mogelijkheden op de arbeidsmarkt	17 maart Buggenhout	10
Hersenletsel-café: Hoe omgaan met hoofdpijn na een hersenletsel? (Wouter Lambrecht)	17 maart Gent	15
Hersenletsel-café: Wat zijn de onzichtbare gevolgen na een hersenletsel?	17 maart Antwerpen	10
Hersenletsel-café: We hebben jullie nodig om het onzichtbare zichtbaar te maken! Hersenletsel, oncontroleerbaar en onbegrepen	17 maart Herent	14
Hersenletsel-café: Wat doet NAH met je? (Koen Browaeyts)	17 maart Zottegem	7
Hersenletsel-café: We leren elkaar kennen	22 maart Olen	10
Hersenletsel-café: Op vakantie na een hersenletsel?	24 maart Beveren	19
Hersenletsel-café: Hoe hou ik het vol als mantelzorger van een persoon met een hersenletsel?	29 maart Lo-Reninge	5
Hersenletsel-café: Hoe kun je burn-out vermijden na NAH? (Kathleen Motmans)	29 september Houthalen	41
Hersenletsel-café: Gezellig samen zijn	6 oktober Turnhout	8

Hersenletsel-café (begeleiding)	Datum/Locatie	Deelnemers
Hersenletsel-café: Slikproblemen na NAH	10 oktober Buggenhout	22
Hersenletsel-café: Stoelyoga en ademwerk na NAH	12 oktober Antwerpen	7
Hersenletsel-café: Verkeer na NAH	13 oktober Beveren	10
Hersenletsel-café: Gezellig samen zijn met koffie en koekjes (Marie Depooter)	13 oktober Olen	5
Hersenletsel-café: Vermoeidheid na NAH (Camille De Schaepmeester)	14 oktober Gent	8
Hersenletsel-café: Gezellig samenzijn (Chantal Dhaemers)	14 oktober Sint-Niklaas	11
Hersenletsel-café: Ontmoeten is (g)een kunst na NAH	14 oktober Antwerpen	10
Hersenletsel-café: Gezellig samenzijn (Katrijn Vandendriessche)	17 oktober Eeklo	8
Hersenletsel-café: Sociaal gedrag na NAH (Griet Carlier)	20 oktober Brugge	10
Hersenletsel-café: Werk na NAH (Heidi Tanghe)	20 oktober Oostende	11
Hersenletsel-café: Zorg voor jezelf (Annelies Bourgonjon)	20 oktober Zottegem	10
Hersenletsel-café: Onzichtbare gevolgen en neurologische revalidatie na NAH (Noortje Hermans)	20 oktober Antwerpen	14
Hersenletsel-café: Praten over facetten van NAH in kleine groepen (Caroline Kopasci)	7 november Kortrijk	40
	Totaal	410

Informeren: infosessies

We streven ernaar om zoveel mogelijk personen met NAH en hun omgeving te informeren over NAH. Tijdens deze sessies komen volgende thema's aanbod: 'Wat is NAH?', 'Wat zijn de gevolgen van NAH?', 'Wat zijn cognitieve problemen?', 'Hoe omgaan met veranderd gedrag en emoties?', enz.

Titel van de vorming (begeleiding)	Datum en locatie	Deelnemers
Niet-aangeboren hersenletsel (NAH): En nu? Over de gevolgen van een hersenletsel en de revalidatie (Koen Matthys)	25 maart Gent	15
Herseninfarct en hersenbloeding: oorzaken en preventie, met praktijkgerichte adviezen (Liesbeth De Groote)	6 mei Gent	14
Omgaan met de gevolgen van een niet-aangeboren hersenletsel: communicatie en intimiteit (Team neurologie)	10 juni Gent	16
Hoe omgaan met cognitieve problemen na NAH? (Karla Michiels, Eline Note & Tessa Schots)	16 september Lubbeek	11
	Totaal	56

Informeren: lotgenotencontacten

Bij de onderstaande activiteiten wordt er telkens een thema aangeboden waarover een deskundige uitleg komt geven. Aansluitend is er ruimte om ervaringen over dit thema uit te wisselen onder lotgenoten.

Lotgenotencontacten voor personen met NAH en hun familie en netwerk i.s.m. dyNAHmiek (Oost-Vlaanderen)

In samenwerking met dyNAHmiek Oost-Vlaanderen organiseren we lotgenotencontacten in het UZ Gent voor familieleden van personen met NAH en voor de personen met NAH zelf, telkens rond een bepaald thema. Ook in CAR Deinze organiseren we op hetzelfde moment de bijeenkomsten in twee groepen, maar omwille van corona hebben we alle sessies online aangeboden voor zowel personen met NAH als hun omgeving:

Titel van de vorming (begeleiding)	Datum	Deelnemers
Wat is een hersenletsel (NAH)? Oorzaken en gevolgen (Engelien Lannoo)	31 maart	39
Intimiteit en seksualiteit (Engelien Lannoo)	5 mei	13
Hoe omgaan met veranderd gedrag en emoties na NAH (Engelien Lannoo)	23 juni	19
Hoe omgaan met gezin en relatie na NAH (Engelien Lannoo)	20 oktober	20

Titel van de vorming (begeleiding)	Datum	Deelnemers
Hoe omgaan met vermoedheid na NAH bij mijn partner? (Gunther Van Bost)	5 december	7
	Totaal	98

Lotgenotencontacten voor familieleden van personen met NAH i.s.m. dyNAHmiek (Vlaams-Brabant)

De volgende lotgenotencontacten zijn opgezet door Sig i.s.m. UPC Sint-Kamillus (Bierbeek) en UZ Pellenberg (Lubbeek)

Titel van de vorming (begeleiding)	Datum	Deelnemers
Cognitieve gevolgen na NAH (Rien Billet & Margot Hoppenbrouwers)	30 maart	10
Zorgen voor jezelf in het samenleven met een persoon met NAH (Rien Billet & Milana Visingirieva)	27 april	8
Het gezin na NAH (voor personen met NAH en hun familieleden) (Rien Billet)	25 mei	10
Het gezin na NAH (voor kinderen) (Guy Lorent)	25 mei	11
Ziekte-inzicht en aanvaarding bij NAH (Guy Lorent)	22 juni	15
Slikken na een NAH (Greet Gelin & Lauranne Verhasselt)	14 oktober	11
Mobiliteit: beleef je vrijheid na NAH (Frederik Lenaerts, Hilde Machiels, Hilde Osaer, Jeroen Visser & Tina Lauranne)	18 november	10
Veranderde emoties en gedrag na een hersenletsel (Toon Lenaerts)	23 november	6
Zorgen voor jezelf in het samenleven met een persoon met NAH (Milana Visingirieva)	14 december	9
	Totaal	90

Lotgenotencontacten voor familieleden van personen met NAH i.s.m. dyNAHmiek (Antwerpen)

Deze lotgenotencontacten worden georganiseerd door Sig i.s.m. dyNAHmiek Antwerpen: Revarte (Edegem), Revalidatiecentrum NAH (Turnhout), De Heder (Antwerpen), PZ Bethaniënhuis (Zoersel), AZ Klina (Brasschaat) en het provinciaal Samenwerkingsverband NAH Antwerpen.

In 2022 werden hier geen ontmoetingsmomenten georganiseerd.

Lotgenotencontacten voor familieleden van personen met NAH i.s.m. dyNAHmiek (West-Vlaanderen)

Onderstaande thema's voor familieleden zijn aangeboden i.s.m. De Nieuwe Notelaar (Brugge), groep Ubuntu (Kortrijk), PC Sint-Amandus (Beernem), BZIO (Oostende), Begeleidingsdienst 't Spoor (Gits) en Het Havenhuis (Ieper).

Titel van de vorming (begeleiding)	Datum/Locatie	Deelnemers
Veranderingen na nah: hoe gaan we daar mee om? (Caro Lenoir)	28 maart (Oostende)	18
Onmiskembare, emotionele veranderingen: mijn partner met NAH is niet meer dezelfde (An Cornelis)	13 oktober (Beernem)	7
	Totaal	25

Lotgenotencontacten voor familieleden van personen met NAH i.s.m. dyNAHmiek (Limburg)

Deze lotgenotencontacten worden georganiseerd door Sig i.s.m. dyNAHmiek Limburg: DAB Zonhoven, Intesa Borgloon, Mané Maasmechelen

Titel van de vorming (begeleiding)	Datum/Locatie	Deelnemers
Ontmoetingsavond NAH (Miet Vandenberg en Mieke Claes)	1 december	19
	Totaal	19

Online vormingen

Als gevolg van corona konden de live sessies niet meer doorgaan. Vanaf mei werden alle vormingen enkel nog online aangeboden. Waar ze oorspronkelijk live in de verschillende regio's werden geprogrammeerd, zijn ze nu in heel Vlaanderen bekend gemaakt. Door deze nieuwe vorm van werken bereikten we ook een nieuw publiek en waren de deelnemers ook talrijker aanwezig naarmate er meer online vormingen werden aangeboden.

Titel van de vorming (begeleiding)	Datum	Deelnemers
Uit gerevalideerd, bestaat dit wel? Kan dit? en hoe verwerk je dat? (Wouter Lambrecht)	31 januari	9
Piekeren na NAH (Greet Demesmaeker)	7 februari	6
Omgaan met vermoeidheid na een hersenletsel? (Heidi Tanghe)	15 maart	4

Titel van de vorming (begeleiding)	Datum	Deelnemers
Heb ik het allemaal geregeld? Checklist voor mantelzorgers (Leonie Olthof-Verkerk)	15 maart	12
Hoe omgaan met cognitieve gevolgen na een hersenletsel? (Katrijn Van Den Driessche)	3 mei	8
Hoe ga je om met veranderingen na NAH? (Caro Lenoir)	19 september	7
Wat is afasie? Oorzaken en gevolgen (Dorien Vande Borre)	17 november	10
Wat is afasie? Hoe ga je ermee om? (Dorien Vande Borre)	1 december	5
	Totaal	61

Cursussen

De cursussen voor personen met NAH en hun omgeving kunnen we **betalbaar** houden door het Steunfonds Sig vorming NAH. Hiervoor konden we rekenen op de opbrengsten van de activiteiten die georganiseerd werden door de Warmste Week.

Voor personen met NAH

Dit jaar organiseerden we ook een aantal cursussen specifiek voor personen met NAH. Er waren niet voldoende deelnemers om ze te laten plaatsvinden.

Voor partners en ouders van personen met NAH

Dit jaar organiseerden we ook een aantal cursussen specifiek voor partners en ouders van personen met NAH (mantelzorgers).

Hoe hou ik het vol als partner/ouder van een persoon met een hersenletsel?

Uw partner of kind heeft een hersenletsel opgelopen. Het leven ziet er plotseling anders uit, ook voor jou als partner/ouder. Meestal overkomt je het 'mantelzorger worden/zijn' van een persoon met hersenletsel. Je rolt er automatisch in en pas na een tijd wordt de inhoud van de taak duidelijk. Wat betekent het om mantelzorger van een persoon met hersenletsel te zijn? Waarom is het zo moeilijk? Hoe bewaak je je grenzen? Hoe hou je het vol? Welke tips kan je gebruiken in je eigen situatie? Wat met je eigen vrije tijd?

We willen vooral leren van elkaar door samen in gesprek te gaan. We zoeken naar manieren om mantelzorger te zijn en toch jezelf niet te verliezen. Door corona werd de cursus van september een wandelcursus, de cursussen in oktober en november werden online aangeboden, waardoor we een nieuw publiek konden bereiken. Een aantal cursussen werden ook op vraag van de deelnemers verlengd.

	Datum/Locatie	Deelnemers
Hoe kan je je familielid met NAH het beste ondersteunen en tegelijkertijd goed voor jezelf zorgen? (Kathleen Motmans)	29 maart Zonhoven	6
Hoe omgaan met te weinig ziekte inzicht en aanvaarding na een hersenletsel? (Natalie Vaes)	21 april Antwerpen	10
	Totaal	16

Er zijn ook een aantal mantelzorgcursussen die doorlopen, de deelnemers komen jaarlijks nog een aantal momenten samen.

Hoe hou ik het vol als partner/ouder van een persoon met een hersenletsel? (vervolgcursus) (Sabine Willaert)	26 april (online)	4
Hoe hou ik het vol als partner/ouder van een persoon met een hersenletsel? (Sabine Willaert)	28 april (online)	7
Hoe hou ik het vol als partner/ouder van een persoon met een hersenletsel? (Sabine Willaert)	27 oktober (online)	4
	Totaal	15

Cursus zelfzorg voor mantelzorgers

Tijdens deze mini-cursus worden er eenvoudige bewegingen vanuit de Qi Gong die onze geest en ons lichaam in balans brengen aangeleerd, zodat onze energie beter kan stromen. Kleine stiltewandelingen brengen ons dicht bij onszelf.

	Datum/Locatie	Deelnemers
Zelfzorg voor familieleden van personen met een hersenletsel (An Cornelis)	26 maart	6
	Totaal	6

Vorming over NAH voor studenten

Omdat we merken dat er anders heel wat studenten naar bijeenkomsten voor breed publiek komen, organiseert Sig sinds 2012 ook vorming over NAH specifiek voor studenten. De voorziene sessies in 2022 konden niet doorgaan wegens te weinig inschrijvingen.

NAH-congres

Niet-aangeboren hersenletsel in Vlaanderen vandaag

Het congres richtte zich in eerste instantie naar hulpverleners, maar stond open voor een aantal mensen met NAH en/of hun partners. Er waren 81 deelnemers. Voor meer info over dit congres, zie hoger in dit verslag.

Globaal overzicht aantal deelnemers

In 2022 bereikten we meer deelnemers, door de online sessies en ook door het groeiende aanbod cursussen.

Aantal deelnemers per soort activiteit 2022

	2022
Hersenletsel-café's	410
Informatiesessies	56
Lotgenotencontacten	232
Online vormingen	61
Cursussen	37
Totaal	796

Aantal deelnemers 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Aanbod over niet-aangeboren hersenletsel (NAH)	546	847	666	772	796

Aantal activiteiten 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Aantal activiteiten niet-aangeboren hersenletsel (NAH)	63	74	52	65	62

Zie bijlage 2 voor een lijst van geannuleerde activiteiten.

3. Vorming op aanvraag

Naast het open aanbod blijft er ook vraag naar vorming op aanvraag. Helaas kunnen we daar omwille van organisatorische en beleidsmatige redenen minder en minder op ingaan. In 2022 waren er 7 aanvragen.

Aantal vormingen op aanvraag (2017-2022):

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vorming op aanvraag	11	26	7	2	11	7

Overzicht van vorming op aanvraag in 2022

Titel van de vorming op aanvraag (voor)	Datum/Locatie
ICF kennismaking (CAR Zeplin Lovenjoel)	18 januari
Train de trainer Boost Camp (Vrij CLB Gent)	1 februari
Basisvorming NAH (Caritas West-Vlaanderen)	11 en 24 maart, 1 april
Impulscontrole na NAH (DC 't Volderke Olen)	18 maart
ICF in de praktijk: coaching (de Leerexpert Brasschaat)	28 april
Train de trainer Eureka (Boskeet Drongen)	1 oktober
Wat is NAH? (gemeente Lochristi)	10 oktober

4. Sensibilisering

Hersenletsel TeeVee

In 2022 gingen we verder op ons elan met de uitzendingen van de **Hersenletsel TeeVee**, die we samen met de Hersenletsel Liga organiseren. Het doel is heel simpel: samen personen met een hersenletsel en hun omgeving nog meer informatie bezorgen via een nieuw, laagdrempelig medium.

Het concept? Een live uitzending via ZOOM rond een van de verschillende aspecten die het leven van mensen met een hersenletsel beïnvloeden! En, hoe ziet zo'n aflevering eruit? Wel, dat is heel uiteenlopend: een spreker of een debat, getuigenissen, een boekbespreking, filmpjes, enz. De opnames van deze live uitzendingen zijn allemaal te bekijken op het YouTube kanaal van Sig.

In 2022 werden twee live uitzendingen georganiseerd. Hieronder een overzicht met een kort woordje uitleg en de link naar het filmpje.

Aflevering 5

Er even tussenuit met een hersenletsel (op weekend, op reis, op daguitstap ...)

Er even tussenuit met een hersenletsel (op weekend, op reis, op daguitstap ...) Wie gaat nu niet graag op reis, of op weekend of een dagje op stap? Iedereen toch? Of toch niet? Want met een hersenletsel is het niet altijd zo gemakkelijk om er zomaar even tussenuit te gaan. Vaak vraagt dit een nauwkeurige planning en er moet rekening gehouden worden met allerlei aspecten, zoals drukte, vermoeidheid, concentratieproblemen, temperatuurschommelingen, enz.

Katrijn Van Den Driessche maakte ons wegwijs in mogelijke antwoorden op de volgende vragen: Waar hou je best rekening mee bij het plannen? Wat zijn de concrete mogelijkheden qua reisformules? Hoe kun je de reis/uitstap organiseren? Welke steden houden rekening met de beperkingen? Welke organisaties houden rekening met de noden van de deelnemers?

Uiteraard waren er weer enthousiaste personen met NAH en partners die graag hun ervaringen delen via getuigenissen.

> Link: <https://youtu.be/Sfx7JVx9MkQ>

Aflevering 6

Werken na een hersenletsel, en wat als het niet meer lukt?

Veel personen met NAH en hun omgeving hopen na de revalidatie terug aan de slag te kunnen op het werk. Vaak gebeurt de eerste voorbereiding reeds tijdens de revalidatie. Er wordt contact opgenomen met het bedrijf/de organisatie om de terugkeer te bespreken. Een jobcoach kan de persoon met NAH hierbij helpen. De meesten starten deeltijds en proberen hun job te hernemen. Toch blijkt dat veel personen met NAH niet meer kunnen werken. Geen job meer? En wat doe je dan? Hoe vul je dan je dagen in?

Joëlle Verbeeck loodste ons door de mogelijkheden om terug te werken na een NAH. Zij had het ook over wat je kan doen als werken niet meer lukt.

> Link: <https://youtu.be/YLP3Gdd-HYY>

Hersenletsel TeeVee (online)	Datum	Deelnemers
Er even tussenuit met een hersenletsel (op weekend, op reis, op daguitstap...) (Katrijn Van Den Driessche)	21 februari	92
Werken na een hersenletsel, en wat als het niet meer lukt? (Joëlle Verbeeck)	13 juni	81
	Totaal	173

We hebben er ook voor gekozen om telkens een opname van de uitzending te maken voor YouTube. De vele views laten zien dat dit een succes is:

Hersenletsel TeeVee uitgesteld via YouTube	Datum	Views
Er even tussenuit met een hersenletsel (op weekend, op reis, op daguitstap...) (Katrijn Van Den Driessche)	21 februari	499
Werken na een hersenletsel, en wat als het niet meer lukt? (Joëlle Verbeeck)	13 juni	418
	Totaal	917

De week van niet-aangeboren hersenletsel (NAH)

Sig is mede initiatiefnemer vanuit de Hersenletsel Liga om jaarlijks 'De Week van niet-aangeboren hersenletsel (NAH)' te organiseren en te promoten. Het succes van de vorige edities zette ons aan om ook in 2022 mee onze schouders onder dit initiatief te zetten. Dit jaar viel de sensibiliserende periode van 10 tot 16 oktober. In die week viel (niet toevallig) het NAH-congres, waarover elders meer info. Bovendien waren er rond die periode 16 hersenletselcafés en 4 lotgenotencontacten. We willen ook mensen met NAH zelf een forum geven. Er kwam een centrale facebookpagina [DeWeekvanNAH](#) om het geheel te promoten en lanceren. Op die manier willen we aandacht genereren bij het brede publiek en de pers voor de noden van mensen met een niet-aangeboren hersenletsel.

'Rita hoort niet goed' Gehoor en verstandelijke beperking

De ad hoc werkgroep 'Gehoor en verstandelijke beperking' die eind 2011 het sensibilisatiepakket over gehoorstoornissen en verstandelijke beperking afwerkte, is ondertussen een volwaardige intervisiewerkgroep geworden. Men bekijkt er de (mogelijke) gevolgen van het gehoorverlies op de leefgroepwerking en de dagelijkse omgang tussen volwassen cliënten en hun begeleiders, verzorgers, enz. Het infopakket staat integraal op de website www.ritahoortnietgoed.be.

Bij een aantal syndromen, bv. het syndroom van Down, is het risico op een verminderd of verstoord gehoor groot. De praktijk toont echter aan dat veel begeleiders hiervan niet op de hoogte zijn of er te weinig aandacht aan besteden. Nochtans is het vanzelfsprekend dat een verminderd gehoor van de cliënt een invloed heeft op zijn sociale omgang, communicatie, oriëntatie, begripsvorming, enz. Om de website en informatie nog meer bekendheid te

laten krijgen, werd er onlangs werk gemaakt van een bekendmakingsfolder i.s.m. Hoorexpert. De folder werd verspreid naar alle VAPH-voorzieningen.

Op de website www.ritahoortnietgoed.be kan ook een checklist worden gedownload die detectie van gehoorverlies mogelijk maakt. Het aantal bezoekers in 2022 bedroeg 1865. Uit statistieken van YouTube blijkt dat het sensibiliserend filmpje sinds de productie 2020 keer is bekeken.

Tentoonstellingen in de Sig-wandelgangen

Sig stelt een tentoonstellingsruimte (in de wandelgangen en de Foyer) ter beschikking voor kunstenaars. Om de twee maanden is er een andere tentoonstelling. Zowel kunstenaars met als zonder beperking kunnen gebruikmaken van dit forum. De exposities worden bekendgemaakt via de elektronische nieuwsbrief, de Sig-website, Facebook en affiches.

Overzicht van tentoonstellingen in 2022:

Kunstenaar(s) en soort werk	Periode in 2022
Vanessa Lagaert Schilderijen	april - augustus
John Anrijs Schilderijen	september - oktober
Kristof Van Vlasselaer Portretschilderijen	november - december

Netwerking gekaderd in bekendmaking en sensibilisatie

Sig profileert zich als laagdrempelige organisatie voor een ruim publiek. Professionele hulpverleners hebben de weg gevonden via het vormingsaanbod. Het brede publiek van 'niet professionelen' heeft doorgaans wat meer stimulans nodig. Daarom namen we ook in 2022 initiatieven om ons aanbod en onze missie kenbaar te maken:

- Op alle folders en affiches wordt de lezer uitgenodigd om zich in te schrijven op de elektronische nieuwsbrief. De nieuwsbrief bevat regelmatig een citaat of cartoon om over na te denken of een rechtstreekse link naar beeldmateriaal op onze website.

5. Publicaties en producties

ACT voor kinderen – 3, 2, 1... Spring!

Veerkrachtig omgaan met moeilijke keuzes en tegenslagen

ISBN 978-90-5873-120-3, losbladige map + werkboekjes, 188 p.

Wendy Troost, met illustraties van Jella Pollie

Het programma ACT voor kinderen kan gebruikt worden in tal van settings, zowel individueel als in groep. Het is bedoeld voor kinderen van ca. 8 tot 12 jaar die een extra duwtje in de rug kunnen gebruiken om veerkrachtig te leren omgaan met moeilijke keuzes en tegenslagen.

ACT is een wetenschappelijk onderbouwde methodiek die positief kan zijn voor kinderen met OCD, gedragsstoornissen, leerstoornissen met comorbide angst, het syndroom van Asperger, ticstoornissen, anorexia nervosa, depressie, ADHD, posttraumatische stressstoornis, enz.

Het programma is kant en klaar en volledig op maat gemaakt. Door het gevarieerd aanbod van speelse oefeningen, beelden en verhalen spreekt het kinderen aan. Doordat het heel visueel is, kan het ook gebruikt worden voor kinderen met ASS of een licht verstandelijke beperking. Auteur Wendy Troost is overtuigd van het belang om ook ouders en grootouders (en andere zorgverleners) bij dit programma te betrekken.

Met een voorwoord van Monique Samsen (NL), bekend van het boek 'Acceptance and commitment therapy bij kinderen en jongeren' (2016)

Uit het voorwoord: "Mijn hart maakte daarom een dansje bij het lezen van dit programma. Wendy breekt een lans voor ACT bij kinderen. Dit is een zeer praktisch handboek, aangevuld met een werkboek voor kinderen. De auteur geeft kinderen handvatten om als een kangoeroe weer flexibel in het leven te staan. Net als toen ze net geboren werden. En hopelijk geeft het hen voldoende vertrouwen in zichzelf om ook als volwassene nog te zijn als een pasgeboren baby: open, nieuwsgierig, hier zijnde, en een onbewust – bijna lijfelijk – vertrouwen in het in staat zijn om altijd te kunnen bewegen, op welk terrein dan ook. Ik gun alle kinderen de vrijheid in zichzelf om te kunnen blijven springen."

SpraakKlankOnderzoek SKO

Update van de modules

ISBN 978-90-5873-111-1, online onderzoeksinstrument
Sig-werkgroep SKO – Handleiding: Joris Vanopstal & Jean-Pierre Martens (Red.)

Het SKO bestaat uit 5 modules. Eerst werd de belangrijkste module gelanceerd: het basisonderzoek SKO. Deze werd in 2022 opgenomen in de Limitatieve Lijst voor Tests van het Riziv. Ondertussen verschenen de modules Inconsistentie en Diadochokinise. In 2022 werden de

bestaande modules aan een update onderworpen en kreeg het e-health platform ASISTO een volledig nieuwe interface.

De resultaten van de module SKO-INCO kunnen helpen bij het onderscheiden van inconsistente fonologische stoornis en spraakontwikkelingsdyspraxie (SOD). De module SKO-DDK is zinvol om af te nemen wanneer er aanwijzingen zijn voor een neurogene spraakklankstoornis of wanneer ernstige spraakklankstoornissen vastgesteld worden.

Minimale mijlpalen in de taalontwikkeling bij jonge meertalige kinderen

Leidraad voor een oudergesprek

Online materiaal voor oudergesprekken, 25 p.
Sig-intervisiewerkgroep Meertalige kinderen

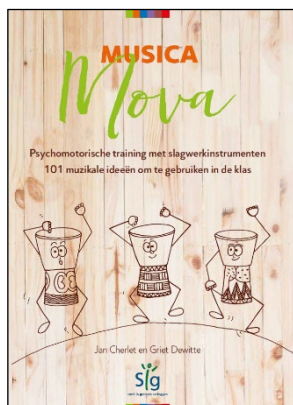
Dit materiaal wil kleuterleidsters en zorgleerkrachten ondersteunen om een beter beeld te vormen van de taalontwikkeling van meertalige kleuters. Wanneer anderstalige kinderen op school starten, is dat voor hen vaak het eerste contact met het Nederlands. Deze taal moet dus nog de nodige tijd krijgen om zich te ontwikkelen. De snelheid en wijze waarop het Nederlands verworven wordt, is echter onder meer afhankelijk van de ontwikkeling van de thuistaal. Inzicht in de ontwikkeling van de thuistaal kan ons helpen om vroegtijdige problemen te detecteren en het

aanbod te versterken waar nodig. Het is ook een leuke manier om als leerkracht het kind beter te leren kennen en ouders het signaal te geven dat de taalontwikkeling een gedeelde bezorgdheid is. Deze lijst is dus bedoeld om samen met de ouders een gesprek aan te gaan over de ontwikkeling van de thuistalen.

MusicaMova

Uitbreidingsbundel 2022

ISBN 978-90-5873-102-9, online materiaal, 27 p.
Sig-intervisiewerkgroep MusicaMova

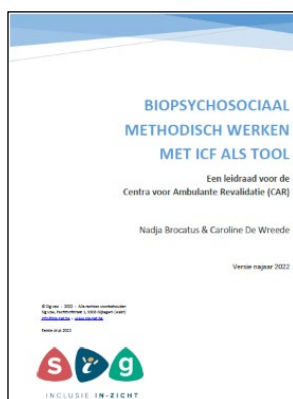

Dit online pakket is een uitbreiding op de oefeningen uit het boek 'MusicaMova', geschreven door Jan Cherlet en Griet Dewitte en uitgegeven door Sig. De uitbreidings-bundel is van de hand van de leden van de Sig-intervisiewerkgroep MusicaMova. Deze uitbreiding bouwt verder op de inhoud van het boek 'MusicaMova'. Sommige oefeningen zijn zelf bedacht of geïnspireerd op bestaande spelletjes die te vinden zijn op het internet, in boeken en dergelijke. Er bestaan al heel veel oefeningen die mits een beetje aanpassingen gemakkelijk toepasbaar zijn. Veel succes ermee!

Biopsychosociaal methodisch werken met ICF als tool

Een leidraad voor de CAR

Online brochure, 63 p.
Nadja Brocatus en Caroline De Wreede

Nadja Brocatus en Caroline De Wreede (CAR-medewerker) schreven een uitgebreide leidraad over ICF voor de CAR.

In de publicatie nemen de auteurs de therapeutische relatie en een relatiegerichte aanpak onder de loep, zowel bij kinderen als volwassenen (Hoe maak je contact? Hoe toon je begrip? Hoe kan je cliënt motiveren? enz.).

Verder gaan ze in op de verschillende componenten van het model en bekijken ze uitgebreid het classificeren volgens ICF. De leidraad zit vol met bruikbare tips om het ICF-model in te vullen en wat dit betekent voor de verschillende fasen van de klinische cyclus (van assessment tot interventie).

Ook de verslaggeving komt uitgebreid aan bod (structuur, leesbaarheid, enz.). Om het geheel nog concreter te maken zijn er tal van uitgeschreven procedures, voorbeeldvragen en bijlagen opgenomen, die het hanteren van ICF in CAR aanzienlijk zullen faciliteren.

Gesneden brood dus voor iedereen die met ICF aan de slag gaat in de CAR.

Digitaal pakket NAH-congres

Congresbijlagen in woord, beeld en klank

online pakket
selectie gastsprekers NAH-congres oktober 2022

Het NAH-congres was in geen tijd volzet. Zelfs de reservelijst kreeg een serieuze omvang. We vonden het bijzonder jammer geïnteresseerden twee jaar te laten wachten tot een volgend congres. Daarom zochten we een oplossing voor wie er niet live bij kon zijn op 11 oktober in Beveren-Waas, zowel voor professionele hulpverleners als voor personen met

NAH of hun mantelzorgers en familie. We ontwikkelden i.s.m. Nolobox een digitaal pakket van congresbijdragen, beschikbaar na het congres. Het pakket omvatte een selectie van een aantal congresbijdragen aan (de 4 plenaire sessies en de 2 of 3 meest bezochte parallelsessies per programmablok). In totaal ging het om 11 zorgvuldig gemonteerde sessies, online ter beschikking tot een bepaalde datum. Inbegrepen in het pakket waren de hand-outs van alle sessies, zodat geïnteresseerden alles nauwgezet konden volgen.

Wie al ingeschreven was voor het congres hoefde dit pakket niet te bestellen! We hadden voor hen zelfs een mooi extraatje. Alle geregistreerde deelnemers aan het live NAH-congres kregen gratis toegang tot het digitale pakket en de hand-outs van de congresbijdragen. Op die manier konden zij de parallelsessies die ze op de dag zelf niet kunnen volgen hadden, uitgesteld bekijken. Mooi meegenomen, niet?

Aangepaste agenda voor personen met NAH

Gratis te downloaden

PDF op www.sig-net.be
Karen Bruggeman en Lien Van Kerkhove (CAR Oostakker)

Een aangepaste agenda voor personen met NAH kan heel bruikbaar zijn bij specifieke cliënten. De agenda bevat ruimte voor persoonlijke gegevens, een gebruiksaanwijzing en een aantal tips: bv. alles op een vaste plaats verzamelen, structureren en ordenen, routine inbouwen, het markeren van bepaalde gegevens om het geheugen te stimuleren en makkelijker iets terug te vinden. Voordelen van agendagebruik: (1) de persoon met NAH is minder afhankelijk van anderen (dus zelfstandiger), (2) de agenda compenseert, traint en ondersteunt het geheugen, (3) afspraken en taken worden beter nageleefd, (4) een vaste dagindeling zorgt voor voorspelbaarheid. We startten in 2018 en ondertussen zijn er vele vaste abonnees, ook voor 2023.

Overzicht van de overige publicaties en producties in voorraad

- Altijd onderweg - Verder met een hersenletsel (Mieke Claes en Dirk Liessens)
- ANOMIX - Werkboek woordvindingsproblemen (Frank Paemeleire e.a.)
- BAB - Onderzoeksbatterij voor stotteren (Gene Brutten en Martine Vanryckeghem)
- Doe wat je leest - Begrijpen en uitvoeren van geschreven opdrachten voor kinderen met autisme (Hilde Cornelis en Ilse Van Beversluys)
- Doe wat je leest PLUS (voor kinderen/jongeren 10-14 jaar) (Hilde Cornelis en Ilse Van Beversluys)
- DYSAMIX I - Werkboek dysartrie bij volwassenen (Frank Paemeleire e.a.)
- DYSAMIX II - Werkboek dysartrie bij volwassenen (Frank Paemeleire e.a.)
- FOCUMIX - Werkboek aandachtsproblemen bij volwassenen (Frank Paemeleire e.a.)
- FRONTOMIX - Werkboek executieve stoornissen bij volwassenen (Frank Paemeleire e.a.)
- Frans in un deux trois - Pakket klank-tekenkoppeling - Oefenprogramma voor kinderen en jongeren met dyslexie (Sandy Wynants)
- Gelezen en begrepen (Hilde Cornelis en Ilse Van Beversluys)
- GLOBAMIX I - Dynamisch assessment bij personen met ernstige afasie (Frank Paemeleire e.a.)
- Het DCD-doeboek (Eline Eeckhoutte)
- Het Groene Boekje (Sherborne Vereniging)
- Het ImPACT-programma - Handleiding voor ouders - Trainen van sociaalcommunicatieve vaardigheden bij kinderen met een autismespectrumstoornis (vertaling) (Sara Van der Paelt e.a.)
- Het verhaal van Odi - Omgaan met dysfasie (Begga Van De Walle e.a.)
- Ik, ik wil het zelf kunnen - Zelfredzaamheid bij kinderen stimuleren (Nathalie Vanassche en Selket Willems)
- Kiekeboe - Tips en adviezen voor ouders van dove en slechthorende kinderen (Veerle Devriendt)
- KiddyCAT - Communication Attitude Test voor stotterende kleuters (Martine Vanryckeghem en Gene Brutten)
- Kleuters veilig oversteken - Kleutervolgsysteem
- KTK-NL - Körperkoordinationstest für Kinder (Matthieu Lenoir e.a.)
- KOP OP - Psycho-educatie bij sociaal-emotionele problemen na NAH (Wouter Lambrecht en Camille De Schaepmeester)
- Lees je honger - Eten en drinken als basis voor functioneel en voorbereidend lezen (Sofie Uyttersprot)

- Mama krijgt een hersenbloeding - Kinderboek over hersenbloeding, met uitleg voor ouders (Sarah Wulteput)
- Miko gaat vooruit - Over een rendier met DCD (Ciel Brackenier e.a.)
- MusicaMova - Psychomotorische training met slagwerkinstrumenten (Jan Cherlet en Griet Dewitte)
- Opnieuw vogels horen - Getuigenis over Coch-gen (Els Duchesne)
- Over (het) leven - Sociale leerverhalen voor kinderen met autisme (Hilde Cornelis en Hilde Van Beversluys)
- PDOD: Protocol Diagnostiek Ontwikkelingsdysfasie (Begga Van De Walle, Ingrid Herreman en Inge Zink)
- SCQ: Vragenlijst Sociale Communicatie (Petra Warreyn e.a.)
- SOS-2-VL - Systematische Opsporing Schrijfproblemen (Hilde Van Waelvelde e.a.)
- SpraakKlankOnderzoek SKO - Onderzoeksinstrument (Joris Vanopstal & Jean-Pierre Martens)
- Taalmaatjes - Ouderbegeleiding bij kleuters met taal- en spraakproblemen (Ingrid Herreman en Wanda Heylen)
- Tingeling - Help je baby beter horen (Werkgroep Gehoor)
- Veranderd leven, veranderd netwerk, veranderde krachten - Over samenwerken met het netwerk en het krachtenperspectief als handelingskader bij personen met NAH (Greet Demesmaeker)
- Zie wat ik zie, doe wat ik doe - Stimuleren van imitatie en gedeelde aandacht bij jonge kinderen (Petra Warreyn e.a.)

Verkoop publicaties en producties

In de loop van 2022 gingen in totaal 3178 Sig-publicaties over de toonbank, een flinke stijging in vergelijking met vorig jaar. De publicatie 'ImPACT handleiding voor ouders' werd 354 keer verkocht. Ook 'Frans in un deux trois', 'Doe wat je leest PLUS', 'Lees je honger' en 'Altijd onderweg' vonden vlot de weg naar geïnteresseerde gebruikers. Verder blijft de verkoop van de pakketten ANOMIX, FOCUMIX, FRONTOMIX, DYSAMIX I & II en GLOBAMIX I het goed doen.

Overzicht aantal verkochte Sig-publicaties en producties

	2018	2019	2020	2021	2022
Totaal aantal verkocht	2845	2799	2578	3485	3178

6. Tijdschrift Signaal Digitaal

De opvolger van het papieren tijdschrift Signaal is een online variant en luistert naar de naam Signaal Digitaal. Het doel blijft relevante en significante kennis en informatie ter beschikking stellen van de professionele hulpverlener. Online artikels vormen de basis van Signaal Digitaal, maar ze worden ondersteund door digitale kanalen (o.a. webinar en online discussieforum).

In plaats van artikels op papier te bundelen in een nummer, stelt Signaal Digitaal ze voortaan stuk voor stuk online voor. Informatie op maat dus, met een online kantje, zodat hulpverleners ook op deze manier bijblijven in hun vakgebied.

Een deelnemer getuigt: "Heel boeiend! Het is zeer aangenaam om naast het artikel ook de stem van de auteur te horen en daar extra uitleg en verdieping bij te krijgen. Daarnaast is er ook tijd voorzien om vragen te stellen en samen op zoek te gaan naar concrete tips en antwoorden. Voor mij was het alvast geslaagd."

Hoe werkt Signaal Digitaal? Artikels vormen de basis voor een interactief online gebeuren. De auteur stelt de inhoud van het artikel kort voor in een webinar. Onmiddellijk daarna is interactie (vraagstelling, discussie, netwerking) mogelijk over het voorgestelde thema. En waar blijft het artikel? Wie inschrijft voor een Signaal Digitaal Webinar krijgt de tekst bij aanvang in handen.

Nadat de auteur het artikel voorgesteld heeft, ben je vast helemaal klaar om de tekst tot in detail te lezen. Resultaat? Geen stapels ongelezen artikels of tijdschriften meer, waar je je ooit eens door moet worstelen. Want je bent als het ware al opgewarmd!

Kan je niet aanwezig zijn op het Signaal Digitaal Webinar? Geen nood, we nemen het op (weliswaar excl. de vraagstelling) en stellen het daarna, samen met het artikel in PDF, als publicatie ter beschikking in de Sig-webshop.

Niet alle artikels zullen zich in de toekomst tot webinars lenen. Het ligt in onze intentie om later ook losse artikels aan te bieden.

Signaal Digitaal 2022-1

Verschenen op 22 februari 2021, webinar in interactie met 21 deelnemers

Demesmaecker, G. (2022). Het KEUVEL-kader: een leidraad en pleidooi voor nabijheid in een persoonlijk-professionele relatie. (7 p.)

Signaal Digitaal 2022-2

Verschenen op 21 juni 2022, webinar in interactie met 95 deelnemers

De Cock, A., De Mol, P., & Theeuws, Ch. (2022). Functionele neurologische symptoomstoornis (FNSS) bij kinderen en jongeren: Residentieel interdisciplinair revalidatietraject. (12 p.)

Signaal Digitaal 2022-3

Verschenen op 13 oktober 2022, webinar in interactie met 35 deelnemers

Veys, J. (2022). De meerwaarde van ICF voor de ambulante revalidatiesector: Een onderzoek van het ICF-lab. (5 p.)

Signaal Digitaal 2022-4

Verschenen op 13 december 2022, webinar in interactie met 55 deelnemers

Desoete, A. (2022). Vraag het aan ... Interview met Annemie Desoete over leerstoornissen. (12 p.)

Adverteren via Signaal Digitaal kan per artikel. In 2022 konden we rekenen op 3 advertenties.

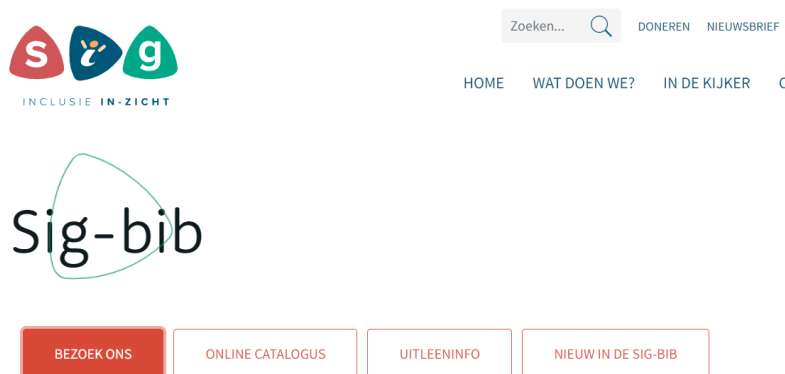
In totaal kwamen 206 lezers/deelnemers af op het nieuwe Signaal Digitaal-concept. Verder werden er 4 artikels nabesteld via de webshop van Sig.

7. Sig-bib

Vooropgestelde doelen

Was 2021 een coronajaar waar de documentatiedienst van Sig herwerkt werd tot een heuse bibliotheek (de Sig-bib), dan werd in 2022 de Sig-bib overeenkomstig de voorziene planning (cf. vorig Activiteitenverslag) verder op de rails gezet. Kort samengevat stelden we de volgende doelen:

1. De actualisatie van de collectie aanhouden. Het aanwinstenbeleid is erop gericht het nieuwste van het aanbod in de sector zeer snel onder de aandacht van het doelpubliek te brengen en dit voor meerdere rubrieken, met een speciale aandacht voor de uitbreiding van de collectie NAH (niet-aangeboren hersenletsel).
2. De digitale catalogus herwerken tot een 'in-één-klik-vindbaar' systeem door vereenvoudiging van de interface. De catalogus integreren in de Sig-website met overname van de Sig-look-and-feel (zie afbeelding hieronder). De catalogus is op die manier super eenvoudig te vinden als je 'Sig bib' ingeeft in je browser en de relatie met Sig is meteen duidelijk.

3. De Sig-bib bekend maken via de aansluiting op het communicatiesysteem van Sig, met andere woorden door de opname van Sig-bib berichten (zoals het tonen van nieuwe aanwinsten) in de nieuwsbrieven en in de flashes met de bedoeling de Sig-bib beter te positioneren. Een bezoeker heeft daardoor de idee dat de Sig-bib een dynamisch onderdeel is van Sig met oog voor hedendaagse noden.

De online communicatie werd ook uitgebreid met direct-click systemen, zodat het klikken op een titel voldoende is om de titelbeschrijving en de beschikbaarheid van een werk te controleren (zie afbeelding hieronder).

Nieuwe aanwinsten in de Sig-bib

- *Aut of the box: Groeien en bloeien in een wereld van verschil* (Magali De Reu)
- *The Jasper model for children with autism: promoting joint attention, symbolic play, engagement and regulation* (Conni Kasari, Amanda C. Gulsrud e.a.)
- *Hey baby: kalender met 52 speel- en knuffeltips waar je baby blij van wordt (en jij ook)* (Laura Van Bouchout, Monique Melotte)
- *Hey baby 2: een bladerboek vol dertig seconden spelletjes voor jou en je peuter* (Laura Van Bouchout, Monique Melotte)
- *Hey baby 3: 40 verbindende spelletjes om je tweejarige te ondersteunen in zijn groei* (Laura Van Bouchout, Monique Melotte)
- *Master your mindset: leef je mooiste leven: special edition* (Michael Pilarczyk)
- *Zelf een podcast maken: in 5 stappen van idee tot aflevering* (Eva Moeraert, Pieter Blomme)
- *Levenskracht: zelfzorg en persoonlijk meesterschap* (Sven De Weerd)
- *Zo lukt het: 10 praktijktips voor goed basisonderwijs voor kinderen in kansarmoede (en alle anderen)* (Albert Janssens)
- *Trauma: de verborgen epidemie* (Paul Conti)
- *Spreekende harten, strijdende zwaarden: moeilijk gedrag bij kinderen en jongeren* (Katelijne Van Lommel)
- *Gedragsneurologie van het kind: handboek voor neuropsychologie, neurologie en psychiatrie: herziene uitgave* (Charles Nijokiktjen)

Een werk terugvinden? Piece of cake!

Het gebruikersgemak of de 'usability' verhogen, was de eerste doelstelling van de herwerking van de Opac (online catalogus). Eerst werd er komaf gemaakt met de eenlijnspresentatie van een opzoeking. Door het resultaat van een opzoeking over meerdere lijnen te presenteren, wordt het veel aangenamer leesbaar en ook veel duidelijker.

Het is eenvoudig zoeken in de catalogus via twee ingebouwde systemen:

1. Zoeken via de '**bevat'**-module. Je zoekmethodiek is zo uitgebreid dat het opzoeken intuïtief kan gebeuren, via de 'bevat'-module en dat in de vier meest gebruikte velden (titel, auteur, trefwoord en rubriek), waarbij elke zoekopdracht met een andere gecombineerd kan worden, vanuit een minimale voorkennis.

The screenshot shows the Sig-bib online catalog interface. At the top, there is a header with the Sig logo (three colored triangles: red with 'S', blue with 'i', green with 'g') and the text 'Sig vzw', 'Pachthofstraat 1, 9308 Gijzegem (Aalst)', 'tel. 053 38 28 18', and 'sig-net.be/sig-bib'. Below the header, there are two tabs: 'Startscherm' and 'Toon alle rubrieken'. The 'Toon alle rubrieken' tab is active. Below the tabs, there is a search form with a dropdown menu on the left and two input fields on the right. The dropdown menu is open, showing the following options: 'Titel' (selected), 'Auteur', 'Trefwoord', and 'Rubriek'. The input fields are labeled 'bevat' and are currently empty.

2. Elk boek bevindt zich binnen een rubriek, die wat de stoornissen betreft, grotendeels overeenkomt met de specialiteiten van de intervisiewerkgroepen. Het is bijgevolg makkelijk door het volgen van de link een **overzicht te krijgen van de in die rubriek aanwezige boeken**. Daar kan je dan ook makkelijk filteren op de nieuwste uitgaven (sorteer op: jaar aflopend).

Startscherm

Toon alle rubrieken

rubriek:

[ADHD en gedragsstoornissen \(161\)](#)
[Algemeen \(208\)](#)
[Autismespectrumstoornissen \(252\)](#)
[Classificatiesysteem \(7\)](#)
[Communicatietechnieken \(34\)](#)
[Diversiteit & Inclusie \(34\)](#)
[Kinderboeken \(46\)](#)
[Leerstoornissen \(281\)](#)
[Leiding geven & Management \(72\)](#)
[Mindfulness \(14\)](#)
[Niet-aangeboren hersenletsel \(298\)](#)
[Orthopedagogiek \(18\)](#)
[Overige problemen \(229\)](#)
[Pedagogiek-Gezin \(110\)](#)
[Pedagogiek-School \(73\)](#)
[Psychische stoornissen \(151\)](#)
[Psychologie \(235\)](#)
[Psychomotorische stoornissen \(99\)](#)
[Rouw \(23\)](#)
[Sensorische stoornissen \(144\)](#)
[SIG \(92\)](#)
[Taal/spraak-, en fonologische stoornissen \(179\)](#)
[Verstandelijke beperking en algemene ontwikkelingsvertraging \(134\)](#)
[Welzijnswerk \(22\)](#)
[Zorg \(55\)](#)

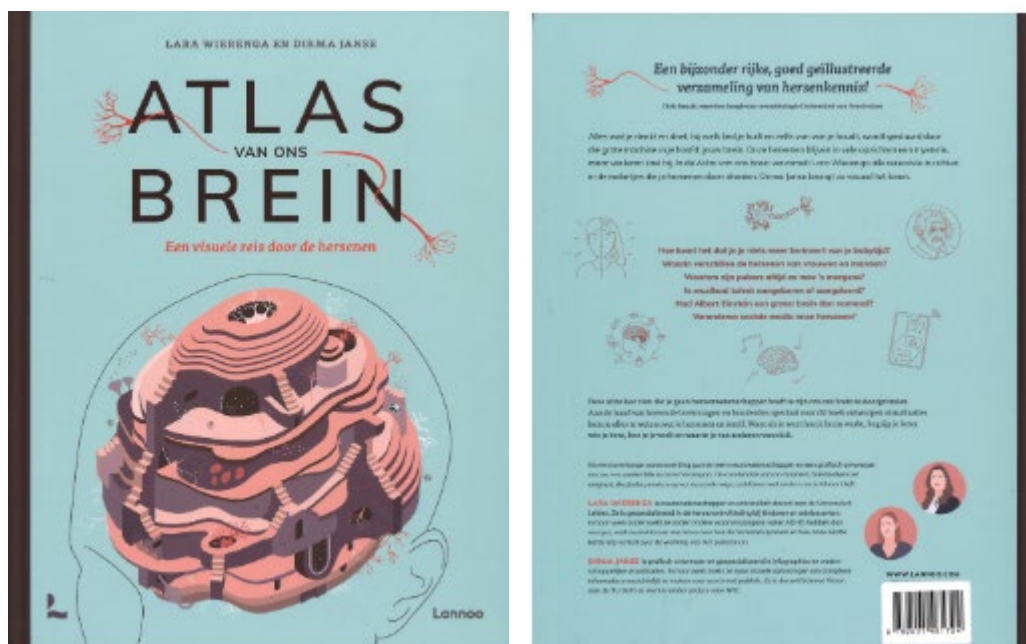
Sorteer op: jaar aflopend

Scanproject

Een sterke tool die zeker het **gebruikersgemak** sterk ten goede komt, is de snelle herkenbaarheid van het materiaal. Om dit optimaal te ondersteunen, met andere woorden door ervoor te zorgen dat het **beeld van het werk** het instant gevoel van herkenning ervan oproept, werd het scanproject opgestart.

Het inscannen gebeurt door de vrijwilligers van de Sig-bib, en wordt nauwgezet opgevolgd. Kwaliteit gegarandeerd!

Van elke boekflap wordt de voor- en achterkant ingescand en dit beeld wordt aan de titelbeschrijving toegevoegd in de catalogus. Het gevolg is uiteraard een veel grotere **visibiliteit** en een visuele verankering van de collectie. Dat de achterflap onmiddellijk vergroot wordt bij het 'hooveren' raakt de potentiële lezer onmiddellijk vertrouwd met zowel de auteur als met de inhoud van het werk.

Deciphering ... ofte ontcijferen

Deciphering of ontcijferen, of gewoon na de woorden de cijfers. Want ... *'there are more things between heaven and earth than are dreamt of in your philosophy'*. Ter vergelijking dus op de volgende bladzijde de cijfers van 2021 en 2022.

Aantal consultaties 2021 (volledig coronajaar)

Boekwerken

Overzicht voor periode: 01/01/2021 - 31/12/2021			
Per lenerstype			
uitl	verl	uitl+verl	inname
36	10	46	29 : Extern
16	3	19	19 : Personeel
37	8	45	47 : Interviewergroep
4	0	4	4 : Vrijwilliger
93	21	114	99 : Totaal

Hierbij dienen de consultaties online te worden gemeld, namelijk gemiddeld vijf per week, over 40 weken of +/- 200 consultaties (vnl. mailcontacten).

Totaal: 114 + 200 of 314.

Aantal consultaties 2022 (deels coronajaar)

Boekwerken

Overzicht voor periode: 01/01/2022 - 19/12/2022			
Per lenerstype			
uitl	verl	uitl+verl	inname
2	0	2	4 : (onbekend)
82	4	86	109 : Extern
14	1	15	15 : Personeel
64	13	77	60 : Interviewergroep
7	2	9	7 : Vrijwilliger
169	20	189	195 : Totaal

Hierbij dienen de consultaties online te worden gemeld, namelijk gemiddeld vijf per week, over 40 weken of +/- 200 consultaties (bezoeken, inzagen, mailcontacten e.d.). Totaal: 189+200 of 389 (of een stijging van 24 procent tegenover 2021).

Op te merken valt dat er veel meer ontleningen van de groep 'externen' te noteren valt (van 29 naar 109), wat inhoudt dat de Sig-bib veel meer bekendheid krijgt. Ook de ontleningen van de interviewergroepen gaan erop vooruit (van 47 naar 60).

Dag van de Betrouwbare Informatie

Sinds 2018 wordt de Dag van de Betrouwbare Informatie georganiseerd in een samenwerking tussen de partners van de InclusieAmbassade, dus mede door Sig. Voor Sig wordt deze actie opgevolgd door het Sig-bib-team. De bedoeling is vooroordelen rond beperking weg te nemen en het brede publiek te informeren over foutieve, ongenueanceerde of onvolledige informatie over beperking en hen kritisch met informatie over beperking te leren omgaan en zo vooroordelen over beperking tegen te gaan.

In 2022 werd er voortgebouwd op de campagne van 2021. We kozen ervoor de 'dag' uit te breiden tot een ruimere spreiding in de tijd (de facto tussen 15 september en 15 oktober) en de samenwerking tussen website en sociale media te optimaliseren. Het uitgangspunt was om vanuit de 'stellingen over handicap' die publiekelijk afgetoetst werden in 2021, de beleving van mensen met een beperking te visualiseren. De partners van het project stuurden elk twee filmpjes in waarop mensen met een beperking elk hun mening gaven over een 'stelling' (zie de website van de InclusieAmbassade) die verband houdt met beperking, daarbij getuigend van hun eigen ervaring. De filmpjes werden online geplaatst op de sociale media van de partnerorganisaties en het project werd fel gesmaakt.

Tot slot

Een opmerkelijk initiatief waar we de Sig-bib in de kijker stelden, was het druk bijgewoonde NAH-Congres in Beveren-Waas op 11 oktober. Tijdens de congressuren mocht onze stand met een ruimte keuze aan NAH-boeken op veel belangstelling rekenen.

Tijdens de maanden september en oktober hebben maar liefst elf intervisiewerkgroepen de bibliotheek bezocht. Via een groot scherm gaven we een kleine introductie van de onderzoeksmogelijkheden en illustreerden we welke filosofie we hanteerden om de collectie te ontsluiten. De bezoekers reageerden enthousiast.

Tijdens de laatste maanden van 2022 hebben zich twee vrijwilligers gemeld die al ongemeen veel goed werk geleverd hebben. Dankzij hen werden we een adviesnota met tal van nuttige tips rijker en slagen we er door benchmarking in de NAH-collectie verder aan te vullen met representatieve werken.

Volgend kalenderjaar zetten we in op een grotere bekendheid van de collectie en werken we verder op de fundamenten van dit jaar. Ook willen we op een punt komen dat onze NAH-collectie een ijkpunt vormt voor collectievorming.

Nog verder inzetten op de samenwerking met intervisiewerkgroepen en uitbreiding van onze bezoekerskring (met onder meer mantelzorgers en NAH patiënten) is een haalbare kaart. Ook CAR en (medische) onderwijsinstellingen behoren tot onze doelgroep.

Inzake communicatie moeten Sig en Sig-bib meer bij elkaar aansluiten. De communicatietools (nieuwsbrieven, flashes, website) die Sig hanteert als een geoliede machine kan ook helpen om de Sig-bib meer in de schijnwerpers te zetten.

De Sig-bib zal ook inzetten op onderzoek naar een meer moderne niet gedrukte materialen, elektronische materialen (e-books, filmpjes ...), om in te spelen op de wensen van ons 'jonge', gespecialiseerde doelpubliek dat Sig frequenteert.

Aan onze catalogus zullen we een tool breien die zelfontlening mogelijk maakt, afstandsreservering van thuis uit e.d.

Hopelijk kunnen we door al deze initiatieven de Sig-bib nog meer in de kijker stellen.

8. Wetenschappelijk onderzoek

In 2022 bood Sig ondersteuning aan verschillende onderzoeksprojecten, waaronder een aantal met deelonderzoeken. Thema's van onderzoek variëren van leerstoornissen, ASS en ADHD tot DCD, maar omvatten ook het ontwikkelen van onderzoeksmateriaal (o.a. spraakklankonderzoek). De projecten kaderen in een samenwerking met verschillende universiteiten en hogescholen: UGent, KU Leuven, UZ Gent, UZ Brussel, University of Central Florida, Arteveldehogeschool, HoGent, Thomas More, Vives en Howest.

De meeste onderzoeksprojecten in 2022 bleven lopen. Er kwamen twee nieuw projecten bij. Het Wetenschappelijk Netwerk en het Wetenschappelijk Platform werden regelmatig per e-mail bevraagd over inhoudelijke aspecten van de Sig-werking (bv. vorming voor professionelen).

Vanaf 2021 is de werking van het Wetenschappelijk Platform en de werkzaamheden van de redactie van Signaal Digitaal onder één nieuw overleg voorzien, met als doel wetenschap en praktijk nog meer op elkaar af te stemmen. Er waren in 2022 vier online overlegmomenten.

Om praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek te stimuleren en om permanent kwalitatieve vorming op te zetten werken het Wetenschappelijk Platform en de Adviesraad Vorming en opleiding ook samen. Specifieke aandacht gaat hierbij naar de volgende onderwerpen:

- In het kader van verantwoord handelen, aandacht schenken aan de mate waarin kenmerken en vaardigheden van de therapeut een effect hebben op de werkzaamheid van de interventie en hoe zich dit verhoudt tegenover het effect van de methode zelf
- Empowerment: het versterken van de eigen mogelijkheden en middelen van de cliënt en zijn omgeving om zoveel mogelijk zelf problemen op te lossen of ermee te leven
- Het biopsychosociaal model van menselijk functioneren (WHO) en de daarop gebaseerde classificatiesystemen

Op de volgende bladzijden wordt per onderzoeksproject de stand van zaken weergegeven.

Alle onderzoeksprojecten kaderen in de samenwerkings-overeenkomst van de wetenschappelijke werking van Sig met de Federatie van Centra voor Ambulante Revalidatie vzw.

Onderzoeksprojecten

Onderzoek naar fysieke activiteit en cardiorespiratoire fitheid bij jongeren met autisme (Anke Arkesteyn, Tine Van Damme e.a., KU Leuven)

De Onderzoeksgroep voor Aangepaste Bewegingsactiviteiten en Psychomotorische Revalidatie (KU Leuven) doet onderzoek naar de fysieke activiteit en cardiorespiratoire fitheid bij jongeren (12-18 jaar) met ASS. De drie doelen van dit onderzoeksproject zijn: (1) Het valideren van meetinstrumenten om fysieke activiteit en cardiorespiratoire fitheid bij jongeren met ASS adequaat te kunnen meten; (2) Onderzoeken welke factoren al dan niet een rol spelen bij de mate van fysieke activiteit bij jongeren met ASS. Dit met het oog op het vlotter kunnen identificeren van jongeren met ASS die een risico lopen om een inactieve levensstijl te ontwikkelen; (3) Onderzoeken welke belemmerende en helpende factoren jongeren met ASS zelf aangeven/ervaren in kader van hun deelname aan fysieke activiteit (zowel binnen niet georganiseerde fysieke activiteit, participatie in de sportclub, als tijdens de turnles op school). De dataverzameling is gestart in 2022 en loopt verder in 2023.

Ontwikkeling van een spraakklankonderzoek voor Vlaanderen (SKO)

(o.l.v. Joris Vanopstal & de werkgroep SKO, bestaande uit medewerkers van Arteveldehogeschool, HoGent, Thomas More, Vives, KU Leuven & UGent)

De werkgroep SKO werd in 2011 opgestart met de opdracht een nieuw spraakklankonderzoek (SKO) te ontwikkelen. Aan dit project werken o.a. vertegenwoordigers van alle opleidingen logopedie mee. In 2018 werd het normeringsonderzoek afgesloten. Aan dit onderzoek participeerden 744 Vlaamse kinderen, gebalanceerd gekozen op basis van gender en woonplaats en verdeeld over 6 leeftijdsgroepen gaande van 2;6j tot 7;11j. De test wordt computerondersteund afgenomen en biedt een geautomatiseerde fonologische en fonetische resultatenverwerking. Het SKO werd hiervoor geïntegreerd in het e-health platform ASISTO. Voor de ontwikkeling van dit digitale luik wordt samengewerkt met de Vakgroep Elektronica en Informatiesystemen, ELIS van UGent, in de werkgroep vertegenwoordigd door prof. dr. ir. em. Jean-Pierre Martens. In september 2020 werd het basisonderzoek gelanceerd. In oktober 2021 werden twee bijkomende modules gelanceerd. De module SKO-inco laat toe om de variabiliteit te testen en inconsistentie te kunnen vaststellen. De module SKO-ddk is een verbale diadochokinesetaak. Beide modules maken verdieping in de diagnose mogelijk. In de loop van 2022 kreeg het platform ASISTO een majeure update en werd de module SKO-inco uitgebreid. De lancering van nog twee bijkomende modules (sneltest en module s & r &

interdentaliteit) is voorzien in de loop van 2023. Ondertussen is het SKO basisonderzoek opgenomen in de Limitatieve lijst taaltests, van toepassing vanaf 1/01/2022. Het Riziv heeft het SKO-basisonderzoek met specifiek het meetdoel PFP (Procent Fonologische Processen) erkend als onderzoeksinstrument dat naast de afname van een taaltest toegang kan geven tot tenlasteneming. Meer info op www.SKOTest.be. In de loop van 2022 verscheen in Logopedie (VVL) een uitgebreid artikel over het SKO.

Onderzoek naar de levenskwaliteit en welzijn van familieleden van mensen met autisme (Nicky Rogge, KU Leuven)

Academische studies tonen dat ouders van een kind (kinderen) met autisme een lagere levenskwaliteit en welzijn ervaren dan ouders van een kind (kinderen) zonder autisme. Tot op heden zijn er in Vlaanderen nauwelijks studies gebeurd rond dit thema. Bijgevolg zijn er voor Vlaanderen dan ook geen cijfers voorhanden die beleidsmakers en belanghebbenden toelaten om een accuraat beeld te vormen hierover. In een lopend onderzoeksproject aan de KU Leuven naar de levenskwaliteit en het welzijn bij ouders van een kind (of kinderen) met autisme (leeftijd tot en met 18 jaar) hebben wij een vragenlijst opgesteld. In deze vragenlijst peilen we onder andere naar het functioneren en het gedrag van het kind (de kinderen) met autisme, de ervaringen en gevoelens van ouders met betrekking tot het autisme van hun kind(eren) en de aard van ondersteuning die ouders krijgen bij de opvoeding en/of opvang van hun kind(eren) met autisme. De gegevens die we op basis van deze vragenlijst verzamelen kunnen helpen om adviezen te formuleren naar beleidsmakers en andere belanghebbenden zoals scholen, geestelijke gezondheidszorg, enz. De dataverzameling is grotendeels rond (ruim 1700 respondenten). In 2023 wordt gewerkt aan de data-analyses.

Het profiel van kinderen met een leerstoornis

(Petra Warreyn, Annemie Desoete & Elke Baten, aOP typisch/atypisch leren UGent)

Het Opportunity Propensity-Model (OP-model) bundelt predictoren van typisch en atypisch leren te bundelen. Dit model stelt dat leren afhangt van kansen (opportunities) en van propensity-factoren. Een aantal kinderen met en zonder leerstoornissen werd longitudinaal opgevolgd om na te gaan wat hun welbevinden, motivatie en leren voorspelde. Daarnaast werd nagegaan wat de ervaringen zijn van ouders en hulpverleners i.v.m. de diagnostiek en behandeling van leerstoornissen in Vlaanderen. Ook werd nagegaan wat de impact van het sluiten van de scholen op het leren en welbevinden van kinderen met leerstoornissen. De studies hierrond werden in 2022 afgerond. De

bevindingen zullen in 2023 gebundeld worden in het proefschrift van Elke Baten dat, indien alles meevalt in 2023, ook verdedigd zal worden.

In 2022 startte een nieuwe studie naar voorspellers van leren (en leermoeilijkheden) bij vroeggeboren kinderen. Op de leeftijd van 5 jaar onderzoeken we een combinatie van domeinspecifieke (bv. fonologie, inschatten van hoeveelheden), algemene (bv. executieve functies, taal) en contextfactoren (bv. aspecten van de ouder-kind interactie); op de leeftijd van 7 jaar brengen we reken-, lees- en spellingsvaardigheden in kaart.

De ontwikkeling van jonge kinderen met (een verhoogde kans op) autismespectrumstoornis (o.l.v. Petra Warreyn, Sofie Boterberg, Ellen Demurie, Sara Van der Paelt & Herbert Roeyers, UGent)

Dit project bestaat uit verschillende deelstudies:

Interventie: De voorbije jaren liep een onderzoek naar de haalbaarheid en werkzaamheid van het ouderprogramma ImPACT in de Vlaamse thuisbegeleidingsdiensten voor ASS. De dataverzameling werd eind 2021 afgerond. Momenteel wordt het verzamelde materiaal gecodeerd, gescoord en verwerkt. Begin 2022 werd ook gestart met een pilootproject bij jonge kinderen zonder diagnose, maar met een verhoogde kans op ASS (omdat ze een oudere broer of zus met ASS hebben of omdat ze extreem vroeggeboren zijn). In dit project wordt aan ouders van deze kinderen een kortere, gewijzigde versie van het ouderprogramma aangeboden.

Opvolging van baby's met een verhoogde kans op ASS: In 2019 werden de laatste kinderen van de 'babystudie', die broertjes en zusjes van kinderen met ASS opvolgt op de leeftijd van 5 tot en met 36 maanden, gezien. Op basis van de verzamelde gegevens werden al een aantal artikels gepubliceerd, verdere publicaties zijn in voorbereiding. Begin 2018 werd in samenwerking met de KU Leuven een nieuwe, grootschalige studie opgestart: TIARA (Tracking Infants At Risk for ASD). Hierbij worden drie groepen kinderen opgevolgd: broertjes en zusjes van kinderen met ASS, vroeggeboren kinderen (zwangerschapsduur < 30 weken) en kinderen met hardnekkige, idiopathische voedingsproblemen. De kinderen worden gezien op de leeftijd van 5, 10, 14, 24 en 36 maanden, met een uitgebreid protocol dat onder andere peilt naar taal, motoriek, gedrag, cognitie, sociale informatieverwerking, neurofysiologie, neurometabole en genetische factoren. Intussen is ook voor deze studie de rekrutering afgerond, de laatste kinderen worden gezien in 2023.

Hersenontwikkeling en gedrag bij kleuters met ASS, ADHD of een verstandelijke beperking: In 2019 startte de PIP-studie op, een deelstudie van de grootste Europese autisme-studie tot nu toe: Aims-2-Trials. PIP staat voor 'the Pre-School Brain Imaging and Behaviour Project', en heeft als doel om biomarkers of andere

factoren te identificeren die mogelijk kunnen voorspellen hoe kleuters met ASS zich de komende jaren zullen ontwikkelen, of ze bijkomende problemen zoals ADHD of epilepsie zullen ontwikkelen, en welke kinderen eventueel baat kunnen hebben bij bepaalde interventies. Binnen de PIP studie worden kinderen over een periode van 3 jaar opgevolgd waarbij er o.a. een MRI scan wordt gedaan. De dataverzameling is volop bezig, maar we zoeken nog veel nieuwe deelnemertjes. Begin 2023 werd een tussentijdse stand van zaken opgemaakt. Het rapport hierover is beschikbaar op www.sig-net.be > wetenschap > projecten

DANS: In het najaar 2022 startte de DANS-studie op. Deze studie heeft als doel om verschillende stereotiepe en repetitieve gedragingen zoals op de tenen lopen, rond de eigen as draaien en hand- en vingerbewegingen automatisch te detecteren door middel van een slimme sok en slim horloge. Voor dit project zijn we momenteel op zoek naar kinderen met de diagnose of vermoeden van autisme tussen 2 en 6 jaar oud. Indien u geïnteresseerd zou zijn om deel te nemen, kan u contact opnemen met dans@ugent.be. Deze studie is een samenwerking tussen de Universiteit Gent, imec en Hogeschool Gent

SIESTA: Sleep IntervEntion as Symptom Treatment for ADHD

(o.l.v. Saskia van der Oord e.a., KU Leuven)

Tot wel 72% van de jongeren met ADHD ervaart slaapproblemen. Het gaat vooral over niet kunnen inslapen en doorslapen, 's nachts wakker worden, en een onrustige slaap. Door die slaapproblemen verergeren vaak ook de ADHD-symptomen en gerelateerde problemen: aandachtsproblemen verergeren, het wordt moeilijker om emoties te reguleren en ook het plannen en organiseren van school- en huiswerk wordt vaak moeilijker. Om de vicieuze cirkel te doorbreken hebben wij specifiek voor jongeren met ADHD een Cognitief Gedragstherapeutische slaapprogramma ontwikkeld: de SIESTA training.

SIESTA staat voor Sleep IntervEntion as Symptom Treatment for ADHD. De training is gericht op het aanbrengen van kennis over slapen en ADHD, op uitleg over gezond slaapgedrag, op het analyseren van het meest prominente slaapprobleem van de jongere en, gebaseerd op deze analyse, op het verbeteren van de slaaphygiëne. Momenteel onderzoeken we de effectiviteit van SIESTA in een gerandomiseerde gecontroleerde trial (RCT) waarin we telkens een groep jongeren met ADHD die de training onmiddellijk volgen, vergelijken met een groep die doorgaat met hun gebruikelijke behandeling (treatment as usual). Hierin bekijken we zowel de objectieve als de subjectieve slaap voor de training, direct erna en drie tot vier maanden later om eveneens de middellange termijneffecten van SIESTA na te gaan. Als lid van de SIESTA-stuurgroep ondersteunt Sig het project al van bij de start, door mee na te denken hoe we de studie konden

optimaliseren, bij werving doorheen de verschillende waves en tot slot bij verspreiding binnen de (geestelijke) gezondheidszorg in Vlaanderen. Ondertussen zijn we gestart met de laatste groep en er zijn nog enkele plaatsen vrij. Inschrijven kan nog tot en met begin maart 2023.

Gezinsbeïnvloedingsprocessen bij kinderen met ADHD (Inge Antrop, Jan De Meulenaere & G. Lemmens, UZ Gent)

De uitkomst van ADHD wordt mee bepaald door het ontstaan van comorbide moeilijkheden die vooral worden gemedieerd door de sociale omgeving van het kind. In het bijzonder werden hierbij conflictueuze ouder-kindrelaties uitvoerig beschreven, waarbij enerzijds de actieve betrokkenheid van ouders of anderzijds de passieve invloeden (bv. temperament) vanuit het kind werden onderzocht. Recent onderzoek in de verklaring van ouder-kindrelaties onderstreept meer en meer het belang van bidirectionele verklaringsmodellen, zoals het social relations model (SRM): ouders en kinderen worden hierbij beschouwd als gelijkwaardige partners in de ontwikkeling van hun relatie. Beiden zijn in de mogelijkheid om invloed op een ander uit te oefenen. Het doel van deze studie is de wederzijdse gezinsbeïnvloedingsprocessen in gezinnen met ADHD gedetailleerd te onderzoeken, vergeleken met controlegezinnen (normaal, depressie) via de SRM-techniek. Bij bidirectioneel onderzoek gebruikmakend van deze techniek focust men op de 'actoreffecten' van ouders (bv. de mogelijkheid van de ouders tot beïnvloeding van kinderen), de 'partnereffecten' van kinderen (bv. de gevoeligheid van kinderen voor invloed van ouders), de 'actoreffecten' van kinderen (bv. de mogelijkheid van kinderen tot beïnvloeding van de ouders), de 'partnereffecten' van ouders (bv. de mate waarin ouders beïnvloedbaar zijn door kinderen) en alle relatie- en gezinseffecten. De SRM-techniek houdt aldus simultaan rekening met de persoonlijkheid van elk gezinslid, de specifieke relaties tussen elk gezinslid en de familiefactoren daarrond.

Tot op heden werd er nog geen onderzoek gepubliceerd dat bidirectionele processen bij gezinnen met een kind met ADHD in zijn totaliteit bestudeert. Nieuwe inzichten in de ouder-kindrelatie bij ADHD kunnen meer gerichte gezinsinterventies helpen ontwikkelen. In de loop van 2022 werd de dataverzameling verdergezet.

Het effect van reflectief functioneren bij Waakzame Zorg

(Bart Colson, UZ Brussel - PAika); Johan Vanderfaillie (VUB); Patrick Luyten (KUL)

Dit project betreft een doctoraatsonderzoek over het effect van reflectief functioneren (of mentaliseren) bij Waakzame Zorg. We wensen op dit moment van het onderzoek instrumenten te ontwikkelen die beide onderdelen (reflectief functioneren en Waakzame Zorg) zo goed mogelijk kunnen meten, meer specifiek

bij mensen die beroepshalve te maken hebben met kinderen en jongeren tussen 2,5 en 18 jaar. Veel onderzoek richt zich op ouder-kindrelaties, maar beide perspectieven worden ook zeer vaak gehanteerd door hulpverleners zelf, in scholen of sociale diensten in andere contexten.

Er wordt daarom in ons huidige onderzoek extra aandacht besteed aan hoe u kijkt naar en omgaat met conflictsituaties tussen een professional en een kind/jongere. (een conflictsituatie = een interactie waarin u als volwassene met een kind/jongere belandde omwille van een verschil tussen wat u of het kind wou. Het moet gaan over een gebeurtenis waarbij u, het kind of beiden geëmotioneerd raakten.)

In de loop van 2019 werden de data voor dit onderzoek verzameld. Verwerking van de resultaten gebeurde in 2021 en 2022. Publicatie is voorzien in 2023.

**Participatie bij jonge kinderen met een ontwikkelingsvertraging/
stoornis (vermoeden van ADHD en/of DCD en/of ASS)** (Marieke
Coussens, Dominique Vande Velde & Guy Vanderstraeten, UZ Gent)

Betrokken zijn in het dagelijks en maatschappelijke handelen is een essentiële voorwaarde voor kinderen om te leren. Participatie is het proces waarin kinderen zich kunnen engageren in dagelijkse activiteiten in een betekenisvolle context. Door de opmars van het ICF ligt de focus in de hulpverlening op 'het bevorderen of optimaliseren van participatie en kwaliteit van leven' van kinderen en hun ouders. Praktijkervaring en onderzoek leren ons dat het niet evident is om participatiebevorderend te werken. Uit grootschalig Amerikaans/Canadees onderzoek in de vroegbegeleiding blijkt dat slechts tussen de 0,4% tot 1,3% van de gegeven interventies zich richten op participatie, ook al is het belang van de focus op participatie bewezen. Jonge kinderen met een ontwikkelingsstoornis ervaren ook meer participatieproblemen. Omgevingsfactoren en persoonlijke factoren bepalen sterk hoe goed een kind al dan niet kan participeren. Hoe jonger het kind, hoe waarschijnlijker het is dat gelegenheden voor participatie bepaald worden door ouders en verzorgers. Wanneer jonge kinderen in een zo optimaal mogelijk omgeving opgroeien, is de prognose voor zowel het kind als de ouders gunstiger. Er is echter nog maar weinig onderzoek verricht naar participatie bij jonge kinderen, zeker niet als het niet om fysieke beperkingen gaat. Er zijn ook geen gegevens beschikbaar over hoe jonge kinderen zelf hun participatie beleven en invullen. Ook de noden en wensen van ouders van jonge kinderen zijn onvoldoende gekend. Nochtans geeft onderzoek aan dat ze een cruciale factor spelen in het bevorderen van de participatie mogelijkheden van hun kind.

Op deze thematiek wil dit onderzoek ingaan. Gegevens hierover zou het werkveld de nodige handvatten kunnen aanreiken i.f.v. het optimaliseren van participatie bij jonge kinderen met een ontwikkelingsstoornis zoals ADHD, DCD en/of ASS.

Er zijn voor het psychometrisch onderzoek naar de YC-PEM al data verzameld, maar er zijn nog bijkomende data nodig. We zijn vooral op zoek naar ouders van vooral kleuters en peuters met een vermoeden van een ontwikkelingsstoornis.

Hernormering van de BAB (Behavior Assessment Battery) voor Vlaanderen en Nederland

(Martine Vanryckeghem, University of Central Florida, Orlando, USA)

De Behavior Assessment Battery (BAB) voor kinderen en volwassenen is in 2001-2002 genormeerd voor een Nederlandstalige populatie en in 2003 gepubliceerd door Sig. Sindsdien staat de BAB op de limitatieve lijst van tests van het Riziv. Ondertussen is een herwerkte BAB-versie tot stand gebracht; een hernormering dringt zich dus op. Gezien de aangetoonde bruikbaarheid van en interesse voor de BAB in Vlaanderen en Nederland wordt in dit onderzoeksproject de hernormering gerealiseerd van de vernieuwde BAB. In eerste instantie komt de BAB voor volwassenen aan bod. Daarna volgt de BAB voor kinderen. De hernormering voor de BAB voor volwassenen is afgerond in 2021. Publicatie is online voorzien in 2023.

Selectie van wetenschappelijk bijdragen naar aanleiding van deze onderzoeksprojecten

Arkesteyn, A., & Van Damme, T. (2021). Fysieke activiteit en cardiorespiratoire fitheid bij adolescenten met een Autisme Spectrum Stoornis. Wetenschappelijke nieuwsbrief AXON, 1-3.

Arkesteyn, A., Van Damme, T., Thoen, A., Cornelissen, V., Healy, S., & Vancampfort, D. (2021). Physical activity correlates in children and adolescents with autism spectrum disorder: A systematic review. *Disability and Rehabilitation*, 1-12.

Baten, E., Vlaeminck, F., Mués, M., Valcke, M., Desoete, A., Warreyn, P. (2022). The impact of school strategies and the home environment on home learning experiences during the COVID-19 pandemic in children with and without developmental disorders. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 11, 1-31.

Boterberg, S., Vantroys, E., De Paepe, B., Van Coster, R., & Roeyers, H. (2022). Urine lactate concentration as a non-invasive screener for metabolic abnormalities: findings in children with autism spectrum disorder and regression. *PLOS ONE*, 17(9).

Claessen, J., & Rogge, N. (2021). Meten van de levenstevredenheid bij ouders van kinderen met autisme in Vlaanderen. Masterproef KU Leuven.

Denoo, L., Marten, F., Keuppens, L., Baeyens, D., & Van der Oord, S. (2022). De invloed

van mediagebruik op slaapduur en sleep onset latency bij jongeren met en zonder ADHD. Masterproef KU Leuven.

Demurie, E. (2022). *Coding the Marshmallow task*. Presentation at Research in Developmental Disorders Lab Team Meeting.

Desoete, A. (2022). Dyscalculie Podcast #24 Area 45. Podcast over logopedie waarin Tom Weckx en Rachel Coekaerts experts en ondernemers uitnodigen om hun visie op het logopedisch veld te delen.

Desoete, A., & Baten, E. (2022). Math learning in grade 4 and 5. What can we learn from the opportunity-propensity model? *International Electronic Journal of Elementary Education*, 14(3), 213-225.

Desoete, A., & Praet, A. (2022). A pilot study on the effectiveness of kindergarten games to enhance mathematical skills. *Journal of Cognitive Education and Psychology* 21 (1), 21-33.

Dossche, M., & Rogge, N. (2022). De rol van stress bij levenstevredenheid en welzijn bij ouders van kinderen met autisme. Masterproef KU Leuven.

Keuppens, L., Marten, F., Boyer, B., Beerts, E., Baeyens, D., Kuin, M., & Van der Oord, S. (2022). Jongeren met ADHD beter leren slapen: De SIESTA slaaptraining. *ZitStil Magazine*, mei, 5.

Madarevic, M., van Leeuwen, K., Warreyn, P., Van Esch, L., Moerman, F., Segers, J., Masselink, M., Steyaert, J., & Roeyers, H. (the TIARA team) & Noens, I. (2022). *Let's talk about parenting and well-being of mothers of young children at elevated likelihood of autism*. Poster presented at ARCH showcase, een congres georganiseerd door King's College Londen (8 juni 2022).

Mues, M., Demurie, E., Schaubroeck, S., Erdogan, M., Pullens, P., Goodwin, A., Bowdler, M., Dell'Acqua F., Charman, T., Buitelaar, J., Delorme, R., Falck-Ytter, T., Loth, E., & Roeyers, H. (2022). *Factors influencing sleep MRI scan success rates in preschoolers with autism spectrum disorder compared to their typically developing peers*. Poster presentation at the Annual Meeting of the International Society for Autism Research, Austin, Texas.

Oszoy, G., Doğan Temur, O., & Desoete, A. (2022). Typical and atypical mathematics learning: What do we learn from recent studies? *International Electronic Journal of Elementary Education*, 14 (3), 195-207.

Standaert, A., Desoete, A., De Coster, S., & Sasanguie, D. (2022). Orthopedagogiek als handelingswetenschap. In: S. De Pauw, C. Claes, S. Vandeveld, E. De Schauwer & W. Vanderplassen (Red.) 7. Personen met leerstoornissen (pp 289-318). OWL Press.

Vranken, M., Keuppens, L., Marten, F., Baeyens, D., & Van der Oord, S. (2022). Slaaphygiëne van adolescenten met en zonder ADHD. Masterproef KU Leuven.

Zhang, F., Moerman, F., Niu, H., Warreyn, P., & Roeyers, H. (2022). Atypical brain network development of infants at elevated likelihood for autism spectrum disorder during the first year of life. *Autism research : official journal of the International Society for Autism Research*, 15(12), 2223-2237.

9. Website, nieuwsbrief en ICT

De website www.sig-net.be kreeg in 2022, in het verlengde van de nieuwe huisstijl, een volledig nieuw, modern kleedje aangepast. Info zoeken, inschrijven en/of bestellen gaan nu nog gebruiksvriendelijker en sneller. Via de QR-codes op facturen kunnen betalingen ook vlotter gebeuren. Ondertussen werken we nog altijd verder aan het verfijnen van het achterliggende systeem MODULAS (o.a. inschrijvings- en webwinkelsysteem). De bezoekersaantallen dan: in 2022 kregen we 172.718 digitale bezoekers over de vloer (gemiddeld 14.393 per maand). Dit is goed voor 433.019 paginaweergaven per jaar. Als daggemiddelde betekent dit 473 bezoekers. Het meeste bezoekers op één dag (2027) kregen we op 25 januari 2022, na de lancering van enkele nieuwsbrieven.

Sig verspreidde in 2022 drie elektronische nieuwsbrieven (doelgroepgericht): één voor het brede publiek over hersenletsel (NAH) i.s.m. de Hersenletsel Liga, één voor professionele hulpverleners en ook één voor directies en medewerkers van CAR. Via deze laatste willen we de CAR-medewerkers extra informatie geven (bv. recensies, nieuws over vorming en wetenschap, enz.) en voorrang bij mogelijke inschrijving. De CAR-nieuwsbrief vertrekt telkens enkele dagen voor de nieuwsbrief Professionelen. De abonneecijfers zijn in 2022 verder geëvolueerd: 6.403 abonnees voor de hersenletselniewsbrief (een enorme toename na het NAH-congres) en 8.535 voor professionele hulpverleners en CAR-medewerkers. Samen goed voor 14.938 digitale abonnees, een stijging van 16,2 procent tegenover 2021.

Sig beheert ook een drukbezochte Facebookpagina met 2308 volgers. Sinds 2021 is Sig ook op Instagram en Linked-In aanwezig, met resp. 107 en 501 volgers. Ook deze cijfers zijn allemaal gestegen in vergelijking met vorig jaar.

Website	2018	2019	2020	2021	2022
Aantal digitale bezoekers	137133	163287	179182	163176	172718
Nieuwsbrieven	2018	2019	2020	2021	2022
Aantal abonnees Hersenletselnieuws	5027	4681	4392	4517	6403
Aantal abonnees Professioneel	8777	8226	7945	7642	7583
Aantal abonnees CAR-nieuwsbrief	-	-	-	350	952

10. Sig in de pers en op verplaatsing

Sinds jaren worden aankondigingen van Sig-activiteiten in agendarubrieken van verschillende tijdschriften en websites opgenomen. Veel mensen vinden namelijk de weg naar vormingsagenda's via de browsers.

Zoals elk jaar heeft Sig verder het grote publiek warm gemaakt voor de vormingsactiviteiten en sensibiliseringscampagnes: o.a. de vorming over NAH, enz. Dit uitte zich ook in verschillende (online) aankondigingen.

In 2022 verschenen we naar aanleiding van het SpraakKlankOnderzoek (SKO) een uitgebreid artikel in het vakblad Logopedie van de Vlaamse Vereniging voor Logopedisten. Dit had als gevolg dat heel wat logopedisten interesse betoonden in het SKO en het aantal bestellingen ging opvallend de hoogte in. Ook de publicatie 'Doe wat je leest PLUS' mocht rekenen op een mooie recensie in het tijdschrift van VVL. De Sig-publicatie GLOBAMIX I was dan weer het onderwerp van het artikel 'Assessment en behandeling van communicatiepartner-afhankelijke personen met afasie'. Voor het NAH-congres in oktober 2022 bouwde Sig i.s.m. de Hersenletsel Liga een perscampagne uit, bestaande uit een persbericht (rondgestuurd naar meer dan 100 persadressen). Verder maakte een filmpje deel uit van de campagne. Nickie Maes, persoon met een hersenletsel, uitte haar mening op sociale media over de opvallende persactie van William Boeva, zelf een persoon met een fysieke beperking. Nickie sloot zich grotendeels aan bij Williams betoog, maar legde de nadruk op de onzichtbare aspecten van omgaan met de gevolgen van een niet-aangeboren hersenletsel. De hashtag bij de campagne was #InclusieIllusie. Het filmpje werd gretig bekeken en gedeeld via de Sig-kanalen en deze van de Hersenletsel Liga, goed voor meer dan 1000 likes. Sig blijft ervan overtuigd dat de pers een belangrijke invloed kan uitoefenen op de kansen tot integratie en inclusie. Onbekend maakt immers onbemind. Toegankelijke publicaties en campagnes maken over het dagelijks leven van mensen met een beperking draagt hiertoe bij.

Sig op verplaatsing

Aangezien er in 2022 stilaan weer meer en meer congressen live werden georganiseerd kon Sig de draad oppikken van infostands op verplaatsing. Zo waren we te gast op het VVL-congres op 21 maart in Gent. Ook tijdens onze eigen grote live evenementen waren er uitgebreide infostands van Sig voorzien (o.a. het NAH-congres op 11 oktober in Beveren-Waas).